

Ολοκληρωμένο Σχέδιο Δράσης

Δήμος Ρεθύμνης
SCHOOLHOODS

Schoolhoods

URBACT

Co-funded by
the European Union
Interreg

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το Ολοκληρωμένο Σχέδιο Δράσης (Ο.Σ.Δ-ΙΑΡ) για τον Δήμο Ρεθύμνης παρουσιάζει μια ολοκληρωμένη στρατηγική για την αντιμετώπιση των προκλήσεων της “αυτοκινητοκεντρικής” κινητικότητας γύρω από τις σχολικές μονάδες. Αναπτύχθηκε στο πλαίσιο του δικτύου **SCHOOLHOODS του URBACT IV**, και στοχεύει στην καλλιέργεια μιας κουλτούρας ασφαλούς και βιώσιμης ενεργητικής μετακίνησης (περπάτημα, ποδήλατο, πατίνια και δημόσιες συγκοινωνίες). Το ΙΑΡ είναι δομημένο με σκοπό να καθορίσει το τοπικό πρόβλημα, το γενικό πλαίσιο αντιμετώπισης και το όραμα. Στη συνέχεια, περιγράφει τους στρατηγικούς στόχους (SMART) και τους συγκεκριμένους τομείς παρέμβασης για την εφαρμογή του. Ο πυρήνας του σχεδίου αναλύει τις κύριες δράσεις, συμπεριλαμβανομένης της περιγραφής τριών πιλοτικών δράσεων που υλοποιήθηκαν για τη δοκιμή της δυνατότητας υλοποίησης, καθώς και δέκα επιλεγμένων δράσεων που έχουν προγραμματιστεί για το άμεσο μέλλον. Τέλος, το έγγραφο επεξηγεί τη διαδικασία παρακολούθησης και αξιολόγησης που έχει σχεδιαστεί για την επίβλεψη της προόδου και τη διασφάλιση της μετρήσιμης επίτευξης των στρατηγικών στόχων.

ΕΚΤΕΤΑΜΕΝΗ ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Αυτό το Ολοκληρωμένο Σχέδιο Δράσης (IAP)) καθορίζει τον στρατηγικό οδικό χάρτη για τον Δήμο Ρεθύμνου, ο οποίος αναπτύχθηκε στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού προγράμματος URBACT IV και του έργου SCHOOLHOODS. Βασικός του σκοπός είναι η αλλαγή του τρόπου με τον οποίο μετακινούνται οι μαθητές από και προς το σχολείο, μειώνοντας την εξάρτηση από τα ιδιωτικά αυτοκίνητα και παροτρύνοντας τους προς πιο ασφαλείς, πιο βιώσιμους και ενεργητικούς τρόπους μεταφοράς.

Το IAP αντιμετωπίζει μια κρίσιμη **αστική πρόκληση**: την εξάρτηση από τα ιδιωτικά οχήματα για τις σχολικές μετακινήσεις, η οποία έχει ως αποτέλεσμα σημαντική κυκλοφοριακή συμφόρηση γύρω από τις εισόδους των σχολείων, αυξάνει τους κινδύνους οδικής ασφάλειας για τα παιδιά και αποτρέπει την υιοθέτηση του περπατήματος και της ποδηλασίας.

Για την αντιμετώπιση αυτής της κατάστασης, το IAP, βασίζεται σε έναν σαφή, κοινό στόχο:

I. Το Όραμα

Η κυρίαρχη φιλοδοξία του IAP είναι: "Το Ρέθυμνο επενδύει στο δικαίωμα κάθε παιδιού να μετακινείται στο σχολείο με ασφάλεια, ενισχύοντας μια κουλτούρα βιώσιμης και ενεργητικής κινητικότητας."

II. Στρατηγικοί Στόχοι

Για την επίτευξη αυτού του οράματος, το IAP ορίζει τέσσερις Στρατηγικούς Στόχους—οι οποίοι είναι Συγκεκριμένοι, Μετρήσιμοι, Εφικτοί, Συναφείς και Χρονικά Προσδιορισμένοι (SMART)—παρέχοντας ένα σαφές πλαίσιο για τη μέτρηση της προόδου:

1. Υποδομές: Να διασφαλιστεί ότι το 50% των σχολείων θα είναι προσβάσιμα μέσω αναβαθμισμένων, ασφαλών και προστατευμένων υποδομών μέχρι το 2030.
2. Ενεργητική Μετακίνηση: Να αυξηθεί το ποσοστό των μαθητών που μετακινούνται στο σχολείο περπατώντας, χρησιμοποιώντας ποδήλατο ή πατίνι από το 39% που είναι σήμερα σε 50% μέχρι το 2027.
3. Πολιτισμική Αλλαγή: Να αυξηθεί ο αριθμός των εκστρατειών ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης για γονείς και μαθητές κατά 100% έως το 2027, δεδομένου ότι τη δεδομένη στιγμή είναι μηδενικός.
4. Δημόσιες Συγκοινωνίες: Να αυξηθεί το ποσοστό των μαθητών που εξυπηρετούνται από δημόσιες συγκοινωνίες ή σχολικά λεωφορεία από το 8% που είναι σήμερα σε 15% μέχρι το 2027.

III. Δράσεις και Υλοποίηση

Η στρατηγική του IAP αναπτύχθηκε μέσω της μεθοδολογίας συν-δημιουργίας (co-creation) του URBACT, ενσωματώνοντας διδάγματα από:

1. Τις 3 Πιλοτικές Δράσεις (Δοκιμή της Στρατηγικής)

Ο Δήμος Ρεθύμνης εφάρμοσε με επιτυχία τρεις βασικές Πιλοτικές Δράσεις για να δοκιμάσει την εφικτότητα, να συγκεντρώσει ανατροφοδότηση από την κοινότητα και να ενημερώσει το ολοκληρωμένο σχέδιο:

1. Pedibus (Σχολικό Λεωφορείο με Πόδια): Δοκιμή οργανωμένων, εποπτευόμενων ομάδων πεζοπορίας για τους μαθητές.
2. Σχολικοί Δρόμοι (School Streets) : Πιλοτική εφαρμογή του προσωρινού αποκλεισμού της μηχανοκίνητης κυκλοφορίας γύρω από ένα σχολείο κατά τις ώρες αιχμής.
3. Κινητό Πάρκο Κυκλοφοριακής Αγωγής: Μια κινητή προσομοίωση που σχεδιάστηκε για να διδάξει στα παιδιά την οδική ασφάλεια με ένα παιγνιώδες περιβάλλον.

2. Οι 10 Επιλεγμένες Κύριες Δράσεις (Μελλοντική Υλοποίηση)

Με βάση τα διδάγματα από τις πιλοτικές δράσεις και την ιεράρχηση που έγινε με χρήση ενός πίνακα «Επίδραση-Προσπάθειας» (Impact-Effort), το IAP περιγράφει 10 επιλεγμένες κύριες δράσεις για μελλοντική υλοποίηση. Αυτές οι δράσεις κατηγοριοποιούνται στους τέσσερις τομείς παρέμβασης (Προσβασιμότητα, Διαχείριση Κυκλοφορίας, Εκπαίδευση και Δημόσιες Συγκοινωνίες) και περιλαμβάνουν:

Περιοχή Παρέμβασης	Δράση
Προσβασιμότητα στα Σχολεία	1. Σχολικοί Δρόμοι (School streets)
	2. Kiss & Ride (Σημεία προσωρινής στάθμευσης)
	3. Πεζοπορικό Σχολικό Λεωφορείο (Pedibus)
	4. Διαβάσεις Πεζών (Απλές/Εξυπνες)
	5. Πεζοδρόμια
	6. Εγκαταστάσεις Στάθμευσης Ποδηλάτων
Διαχείριση Κυκλοφορίας	7. Σχολικές Προειδοποιητικές Πινακίδες
Εκπαίδευση & Ευαισθητοποίηση	8. Ημέρες Πεζοπορίας προς το Σχολείο
	9. Παιχνίδια και Εργαστήρια
Δημόσιες Συγκοινωνίες	10. Αύξηση της Κάλυψης των Λεωφορείων

Το παρόν IAP αποτελεί ένα εργαλείο για τον Δήμο Ρεθύμνης, το οποίο καθορίζει όχι μόνο τις δράσεις, αλλά και τους μηχανισμούς παρακολούθησης και αξιολόγησης που θα διασφαλίσουν τη μετρήσιμη πρόοδο προς ένα ασφαλέστερο και πιο βιώσιμο σχολικό μέλλον για όλους.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	2
ΕΚΤΕΤΑΜΕΝΗ ΠΕΡΙΛΗΨΗ	3
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ	6
ΠΙΝΑΚΕΣ	6
ΓΡΑΦΗΜΑΤΑ	6
ΕΙΚΟΝΕΣ	7
ΜΕΡΟΣ 1 ΠΛΑΙΣΙΟ, ΑΝΑΓΚΕΣ ΚΑΙ ΟΡΑΜΑ	8
1.1 ΤΟΠΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	9
1.1.1 ΔΗΜΟΣ ΡΕΘΥΜΝΗΣ	9
1.1.2 ΘΕΜΑ ΚΑΙ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	10
1.1.3 ΣΧΕΤΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ	13
1.1.4 ΥΠΑΡΧΟΥΣΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ	14
1.2 ΠΛΑΙΣΙΟ	15
1.2.1 ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ ΚΑΙ ΤΠΟΠΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	15
1.2.2 ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT	19
1.2.3 ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗΣ	19
1.3 ΟΡΑΜΑ	21
ΜΕΡΟΣ 2 ΟΔΗΓΟΣ ΑΠΟ ΤΟ ΟΡΑΜΑ ΣΤΙΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ	22
2.1 Η ΛΟΓΙΚΗ ΤΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	23
2.2 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ (SMART)	24
2.3 ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ	26
2.3.1 ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ ΣΧΟΛΕΙΩΝ	26
2.3.2 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ	26
2.3.3 ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ	27
2.3.4 ΔΗΜΟΣΙΑ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑ	27
ΜΕΡΟΣ 3 ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΚΥΡΙΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ	30
3.1 ΠΙΛΟΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	31
3.1.1 ΠΕΖΟΠΟΡΙΚΟ ΛΕΩΦΟΡΕΙΟ-PEDIBUS	31
3.1.2 ΣΧΟΛΙΚΟΣ ΔΡΟΜΟΣ-SCHOOL STREETS	33
3.1.3 ΠΑΡΚΟ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ	34
3.2 ΠΙΘΑΝΕΣ ΜΕΛΛΟΝΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ	36
ΜΕΡΟΣ 4 ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	49
4.1 ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΜΕΡΩΝ	50
4.2 ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	51

4.2.1 ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ-ΣΤΟΧΟΣ 1	51
4.2.2 ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ-ΣΤΟΧΟΣ 2	52
4.2.3 ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ-ΣΤΟΧΟΣ 3	53
4.2.4 ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ-ΣΤΟΧΟΣ 4	54
4.3 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	55
4.4 ΣΥΝΟΨΗ ΚΟΣΤΟΥΣ ΚΑΙ ΠΗΓΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	56
4.5 ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ	57
4.6 ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΚΙΝΔΥΝΟΥ	60
ΕΠΙΛΟΓΟΣ	62

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΕΣΑΑ:Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας

Σχέδιο Βιώσιμης Ενέργειας και Δράσης για το Κλίμα

ΣΒΑΚ :Σχέδιο Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας

ΣΑΚ: Σχέδιο αστικής προσβασιμότητας

ΕΚΚ:Εταιρείες κοινωνικής ευθύνης

ΕΤΠΑ: Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης

ΟΣΔ: Ολοκληρωμένο σχέδιο δράσης (IAP)

ΣΒΑ: Στόχοι βιώσιμης Ανάπτυξης

ULG: Τοπική ομάδα δράσης URBACT

UN: United Nations

ΠΙΝΑΚΕΣ

Πίνακας 1: Επίπεδο αυτοαξιολόγησης των προκλήσεων της ένταξης	20
Πίνακας 2: Η λογική της παρέμβασης	23
Πίνακας 3: Γενική δομή του IAP	24
Πίνακας 4: Στρατηγικοί στόχοι και σύνδεση με το όραμα	25
Πίνακας 5: Προτεινόμενες δράσεις	28
Πίνακας 6: Παρακολούθηση-Στόχος 1	51
Πίνακας 7: Παρακολούθηση-Στόχος 2	52
Πίνακας 8: Παρακολούθηση-Στόχος 3	53
Πίνακας 9: Παρακολούθηση-Στόχος 4	54
Πίνακας 10: Περίληψη-Παρακολουθηση-Στόχοι	55
Πίνακας 11: Κατηγορίες Στρατηγικών Χρηματοδότησης	56
Πίνακας 12: Χρονοδιάγραμμα & Ετοιμότητα	56
Πίνακας 13: Ετοιμότητα Δράσης	59
Πίνακας 14: Εκτίμηση Κινδύνου	60

ΓΡΑΦΗΜΑΤΑ

Γράφημα 1: Μερίδιο μεταφορικών μέσων στο Ρέθυμνο (2022)	10
Γράφημα 2: Καταχωρημένα οχήματα στο Ρέθυμνο (2018)	10
Γράφημα 3: Τρόποι μετακίνησης προς το σχολείο	13
Γράφημα 4: Τρόποι αποχώρησης από το σχολείο	13
Γράφημα 5: Απόσταση από το σχολείο	13

Γράφημα 6: Ανεξαρτησία των παιδιών	13
Γράφημα 7: Ο δρόμος για το Όραμα	27
Γράφημα 8: Gantt chart για τις δράσεις	58
Γράφημα 9: Μήτρα Κινδύνου-Ρίσκου	61

ΕΙΚΟΝΕΣ

Εικόνα 1: Πληροφορίες σχετικά με το Δήμο Ρεθύμνης	9
Εικόνα 2: Υφιστάμενες στρατηγικές και πολιτικές	14
Εικόνα 3: Τοπική Ομάδα URBACT Ρεθύμνου	15
Εικόνα 4: Χρονοδιάγραμμα Συναντήσεων ULG	17
Εικόνα 5: Συναντήσεις ULG	18
Εικόνα 6: Ανάλυση SWOT	19
Εικόνα 7: Στρατηγικοί στόχοι	24
Εικόνα 8: Λογότυπο Pedibus	31
Εικόνα 9: Pedibus στο Ρέθυμνο	32
Εικόνα 10: Σχολικός δρόμος στο Ρέθυμνο	33
Εικόνα 11: Κινητό πάρκο κυκλοφοριακής αγωγής στο Ρέθυμνο	35
Εικόνα 12: Πίνακας "Επίδραση-Προσπάθεια"	36
Εικόνα 13: Διακυβέρνηση και συμμετοχή των ενδιαφερόμενων μερών	50

ΜΕΡΟΣ 1

ΠΛΑΙΣΙΟ, ΑΝΑΓΚΕΣ ΚΑΙ ΟΡΑΜΑ

1.1 ΤΟ ΤΟΠΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

1.1.1 ΔΗΜΟΣ ΡΕΘΥΜΝΗΣ

Το Ρέθυμνο, η τρίτη μεγαλύτερη πόλη της Κρήτης, βρίσκεται σε μια μοναδική θέση, σε μια φυσική λεκάνη που οριοθετείται από βουνά στα νότια και μια αμμώδη ακτογραμμή στα βόρεια. Η αστική περιοχή της πόλης εκτείνεται 10 χιλιόμετρα ανατολικά-δυτικά εντός αυτής της λεκάνης, ενώ ο Δήμος καλύπτει μια ευρύτερη περιοχή περιλαμβάνοντας τέσσερις Δημοτικές Ενότητες: Αρκαδίου, Λαππαίων, Νικηφόρου Φωκά και Ρεθύμνης. Η Δημοτική Ενότητα Ρεθύμνης αποτελεί την καρδιά του Δήμου, φιλοξενώντας το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού (35.763 κατοίκους), τις οικονομικές δραστηριότητες, τις πολιτιστικές εκδηλώσεις και τα εκπαιδευτικά ιδρύματα.

Εικόνα 1: Πληροφορίες σχετικά με το Δήμο Ρεθύμνης

Country and region	Greece, Crete
Population and its development	55.636 (2021), stable
Pupils' share at population	10.059 (18%)
Size	397,5 km ²
Density	140 / km ²
City structure	West-East extension along the shoreline
No of schools	82
School choice model	Pupils go to closest school

Το κλίμα της πόλης είναι ήπιο Μεσογειακό, χαρακτηριζόμενο από ζεστά καλοκαίρια και σχετικά ήπιους χειμώνες σε σύγκριση με την ηπειρωτική Ελλάδα. Αν και δεν είναι ορατές σαφείς τάσεις στις βροχοπτώσεις, το Ρέθυμνο αντιμετωπίζει ακραία φαινόμενα βροχόπτωσης, δημιουργώντας περιστασιακές προκλήσεις. Ο Τουρισμός αποτελεί τη ραχοκοκαλιά της τοπικής οικονομίας, με πάνω από 4,5 εκατομμύρια διανυκτερεύσεις να καταγράφονται το 2023, αυξάνοντας σημαντικά τον εποχικό πληθυσμό κατά πάνω από 600.000 άτομα. Επιπλέον, η πόλη φιλοξενεί ένα Πανεπιστήμιο με 12.000 φοιτητές, ενισχύοντας περαιτέρω τη δυναμική της.

Όσον αφορά τις συνθήκες κινητικότητας, ο Δήμος Ρεθύμνης χαρακτηρίζεται από υψηλή εξάρτηση από τα μηχανοκίνητα οχήματα (Σχήμα 1 & 2). Έτσι, προκειμένου να μειωθεί η χρήση του αυτοκινήτου και να προωθηθεί η μικροκινητικότητα, ο Δήμος Ρεθύμνης ξεκίνησε τη λειτουργία ενός δημόσιου συστήματος κοινόχρηστων ηλεκτρικών ποδηλάτων και επιπλέον ενός συστήματος κοινόχρηστων ηλεκτρικών πατινιών που παρέχεται από ιδιωτική εταιρεία.

Επιπρόσθετα, η εκπαίδευση διαδραματίζει κεντρικό ρόλο στο Ρέθυμνο, με 60 σχολεία πρωτοβάθμιας και 22 δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης να είναι κατανεμημένα σε όλο τον Δήμο. Τα περισσότερα σχολεία βρίσκονται στο κέντρο της πόλης, συγκεντρώνοντας τους κυκλοφοριακούς φόρτους που σχετίζονται με το σχολείο σε αυτήν την περιοχή με τις ώρες αιχμής των σχολικών μετακινήσεων να συμπίπτουν με την πρωινή κυκλοφοριακή συμφόρηση. Για την υποστήριξη των απομακρυσμένων κατοικημένων περιοχών, ένα σύστημα σχολικών λεωφορείων, που λειτουργεί από τον τοπικό φορέα δημόσιων

μεταφορών (ΚΤΕΛ) και μια ιδιωτική εταιρεία, εξυπηρετεί περίπου 5.000 μαθητές καθημερινά σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας.

Τέλος, στον Δήμο Ρεθύμνου, έχουν αρχίσει να υλοποιούνται βελτιωτικές παρεμβάσεις στις υποδομές γύρω από σχολικές περιοχές, για ένα ασφαλέστερο και πιο προσβάσιμο σχολικό περιβάλλον. Αυτές οι βελτιώσεις περιλαμβάνουν μεγαλύτερα πεζοδρόμια, μέτρα ανακούφισης της κυκλοφορίας και έξυπνες διαβάσεις πεζών (εξοπλισμένες με ραντάρ προειδοποίησης ταχύτητας και προειδοποιητικά φώτα).

Γράφημα 1: Μερίδιο μεταφορικών μέσων στο Ρέθυμνο (2022)

Γράφημα 2: Καταχωρημένα οχήματα στο Ρέθυμνο (2018)

1.1.2 ΘΕΜΑ ΚΑΙ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ

Το **SCHOOLHOODS** είναι ένα Ευρωπαϊκό δίκτυο πόλεων που στοχεύει στη βελτίωση της σχολικής κινητικότητας, προωθώντας ασφαλείς και βιώσιμες επιλογές μετακίνησης. Η θεματική του δικτύου επικεντρώνεται στην προώθηση της ενεργητικής κινητικότητας όπως το περπάτημα, η χρήση πατινιών και η ποδηλασία, με σκοπό τη μείωση της εξάρτησης από το αυτοκίνητο και τη δημιουργία γειτονιών φιλικών προς τα παιδιά.

Η ανάγκη προώθησης της ενεργητικής κινητικότητας και ασφαλέστερων τρόπων προσέγγισης των σχολείων οφείλεται στο γεγονός ότι τις τελευταίες δεκαετίες, τα ποσοστά μηχανοκίνησης έχουν αυξηθεί δραματικά. Με την αύξηση της ιδιοκτησίας αυτοκινήτων και του μεριδίου χρήσης τους στη συνολική κατανομή μεταφορικών μέσων, τα αυτοκίνητα απέκτησαν κεντρικό ρόλο στην κάλυψη των καθημερινών μας αναγκών εντός του αστικού ιστού. Οι ίδιες οι πόλεις αναπτύχθηκαν για να παρέχουν δρόμους και χώρους στάθμευσης για αυτοκίνητα, για την κάλυψη των αναγκών των πολιτών, όπως η εργασία, η εκπαίδευση, η κατοικία, οι αγορές και η αναψυχή.

Η ιδιοκτησία αυτοκινήτου έγινε έκφραση ελευθερίας και ελεύθερης επιλογής, γεγονός που δίνει στα αυτοκίνητα και τη χρήση τους μεγαλύτερη βαρύτητα για τους ανθρώπους από ό,τι η ευημερία και η κοινωνική θέση. Επιπλέον, όσον αφορά τις σχολικές μετακινήσεις, σήμερα εμπλέκονται περισσότερα αυτοκίνητα από ό,τι στο παρελθόν λόγω της «Κοινωνικής Ευκολίας». Η Κοινωνική Ευκολία εκφράζεται από το γεγονός ότι η χρήση του αυτοκινήτου καθιστά τη διαχείριση των μετακινήσεων των παιδιών και των γονέων ευκολότερη και απλούστερη. Ωστόσο, η υπερβολική χρήση αυτοκινήτου δημιουργεί σημαντικές προκλήσεις, όπως:

Κυκλοφοριακή συμφόρηση που “υπονομεύει” την αίσθηση ασφάλειας.

Αυξημένη περιβαλλοντική ρύπανση από εκπομπές αερίων και θόρυβο.

Μειωμένη φυσική δραστηριότητα των παιδιών.

Επιπλέον, αυτοί οι παράγοντες οδηγούν σε αρνητικές συνέπειες για τη σωματική και ψυχική υγεία, τον κοινωνικό αποκλεισμό και τον περιορισμό της αυτονομίας των παιδιών.

Το δίκτυο **SCHOOLHOODS** περιλαμβάνει 7 πόλεις που συνεργάζονται για την αντιμετώπιση του αυξανόμενου ζητήματος της σχολικής κινητικότητας. Αναλυτικότερα, οι συμμετέχουσες πόλεις του δικτύου είναι:

- Ρέθυμνο (Ελλάδα) ως επικεφαλής εταίρος
- Μπρνο (Τσεχία)
- Ζαντάρ (Κροατία)
- Σκαβίνα (Πολωνία)
- Πάρμα (Ιταλία)
- Τούρκου (Φινλανδία)
- Μπρασόβ (Ρουμανία)

Παρά τα διαφορετικά γεωγραφικά, δημογραφικά, κοινωνικά και οικονομικά χαρακτηριστικά \i κάθε πόλης, όλες έρχονται αντιμέτωπες με την κοινή πρόκληση της σχολικής κινητικότητας και πιο συγκεκριμένα:

- Τα υψηλά ποσοστά χρήσης αυτοκινήτου.
- Την έλλειψη επαρκών υποδομών.
- Τις αντιλήψεις των γονέων σχετικά με την ασφάλεια.

Τα σχολεία αποτελούν κόμβους κυκλοφορίας στην αρχή και στο τέλος της σχολικής ημέρας, καθώς οι μαθητές μεταφέρονται συχνά με ιδιωτικά αυτοκίνητα, με αρνητικές συνέπειες όπως κυκλοφοριακή συμφόρηση, περιβαλλοντική ρύπανση και αυξημένους κινδύνους οδικής ασφάλειας. Το Δίκτυο SCHOOLHOODS αντιμετωπίζει την πρόκληση της μεταφοράς από και προς το σχολείο και τη διαμόρφωση του δημόσιου χώρου γύρω από τις σχολικές εγκαταστάσεις.

Το δίκτυο στοχεύει να δώσει απαντήσεις σε κοινά ζητήματα που αντιμετωπίζουν οι πόλεις, όπως η κυκλοφοριακή συμφόρηση, η περιβαλλοντική ρύπανση και η ανάγκη για πιο βιώσιμες αστικές υποδομές. Το **SCHOOLHOODS** αντιμετωπίζει αυτά τα ζητήματα μέσω μιας προσέγγισης που συνδυάζει:

- Βελτίωση των υποδομών.
- Προώθηση αλλαγής συμπεριφοράς και εκπαίδευσης.
- Συνεργασία με τοπικούς φορείς και ενδιαφερόμενα μέρη.

Αυτός ο συνδυασμός προσεγγίσεων στοχεύει στη δημιουργία ενός ασφαλέστερου και πιο βιώσιμου περιβάλλοντος για τους μαθητές, βελτιώνοντας παράλληλα την ποιότητα ζωής στις σχολικές γειτονιές. Ο κύριος στόχος του δικτύου, ενθαρρύνοντας την ενεργή μετακίνηση των μαθητών προς το σχολείο και δημιουργώντας αστικά περιβάλλοντα φιλικά προς τα παιδιά, είναι η μείωση της χρήσης του αυτοκινήτου και η αύξηση της ασφάλειας και της αυτονομίας των μαθητών, προωθώντας παράλληλα πιο υγιεινούς τρόπους μετακίνησης.

Η σημασία του **SCHOOLHOODS** έγκειται στο γεγονός ότι αντιμετωπίζει τη σχολική κινητικότητα όχι μόνο ως ζήτημα μεταφορών, αλλά ως ένα ευρύτερο ζήτημα που επηρεάζει την υγεία, την ασφάλεια, την ποιότητα ζωής και τη βιωσιμότητα των πόλεων. Το δίκτυο θέτει τα παιδιά στο επίκεντρο των προσπαθειών του, αναγνωρίζοντας τα ως μια ευάλωτη κοινωνική ομάδα που απαιτεί ιδιαίτερη προσοχή. Η βελτίωση της σχολικής κινητικότητας όχι μόνο ενισχύει την ασφάλεια των παιδιών, αλλά υποστηρίζει επίσης τη σωματική και ψυχική τους υγεία, ενώ ενισχύει βιώσιμες συνήθειες από νεαρή ηλικία, επηρεάζοντας και τις μελλοντικές τους συνήθειες.

Τέλος, όσον αφορά το Ρέθυμνο, η κατάσταση αντανakλά πολλές από τις κοινές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι πόλεις του δικτύου. Η υπερβολική χρήση αυτοκινήτων για τη μεταφορά μαθητών

στο σχολείο οδηγεί σε σοβαρή κυκλοφοριακή συμφόρηση κατά την ώρα αιχμής, σε συνδυασμό με μια σημαντική έλλειψη υποδομών όπως πεζοδρόμια, ποδηλατόδρομοι και ασφαλείς διαβάσεις πεζών. Οι επιλογές δημόσιας συγκοινωνίας για τους μαθητές είναι επίσης περιορισμένες, καθώς η μόνη επιλογή είναι η υπηρεσία λεωφορείων του ΚΤΕΛ, η οποία δεν καλύπτει όλες τις περιοχές. Επιπλέον, οι γονείς και η ευρύτερη κοινότητα προτιμούν να χρησιμοποιούν αυτοκίνητα για λόγους ασφάλειας και ευκολίας. Η σοβαρότητα αυτού του προβλήματος ποικίλλει ανάλογα με την τοποθεσία του σχολείου: τα σχολεία που βρίσκονται πιο μακριά από το κέντρο της πόλης αντιμετωπίζουν πιο έντονα προβλήματα με την κυκλοφορία των αυτοκινήτων. Εκτός του κέντρου της πόλης, οι υποδομές για χρήση ενεργών τρόπων μετακίνησης είναι λιγότερες, και ως αποτέλεσμα, οι γονείς τείνουν να αισθάνονται λιγότερο σίγουροι για την αυτόνομη μετακίνηση των παιδιών τους.

Μια πρόσθετη πρόκληση είναι η επιπλέον κίνηση που προκαλείται από εξωσχολικές δραστηριότητες, όπως τα ιδιαίτερα μαθήματα και τα προγράμματα αθλητισμού/αναψυχής. Η κατάσταση επιδεινώνεται από την έλλειψη κυκλοφοριακών κανόνων και από τους στενούς δρόμους, στους οποίους απουσιάζουν οι ειδικές υποδομές για πεζούς και ποδηλάτες.

Οι ανησυχίες για την ασφάλεια περιορίζουν την προθυμία των γονέων να επιτρέψουν στα παιδιά τους να περπατήσουν ή να κάνουν ποδήλατο προς το σχολείο, ενώ υπάρχει επίσης σημαντική έλλειψη συντονισμένων προσπάθειών για την αλλαγή της στάσης αυτής των γονέων και για την προώθηση βιώσιμων τρόπων μεταφοράς.

Η συμμετοχή στο **SCHOOLHOODS** προσφέρει στο Ρέθυμνο μια μοναδική ευκαιρία να αντιμετωπίσει αυτές τις προκλήσεις μέσω της διακρατικής συνεργασίας, της ανταλλαγής καλών πρακτικών και της εφαρμογής καινοτόμων λύσεων.

Η ανάπτυξη του Ολοκληρωμένου Σχεδίου Δράσης (IAP) του Ρεθύμνου έχει διαμορφωθεί και επιταχυνθεί σημαντικά όχι μόνο από την ισχυρή δέσμευση της τοπικής Αστικής Τοπικής Ομάδας (ULG), αλλά και από τις πολύτιμες μαθησιακές εμπειρίες που αποκτήθηκαν μέσω του δικτύου SCHOOLHOODS. Η συνεργασία με τις πόλεις-εταίρους και με ειδικούς από όλη την Ευρώπη παρέχει ουσιαστική προστιθέμενη αξία, διασφαλίζοντας ότι η τοπική μας στρατηγική βασίζεται σε δοκιμασμένες πρακτικές, καινοτόμες προσεγγίσεις και κοινές εμπειρίες — αντί να αναπτύσσεται αποσπασματικά.

Η επιρροή από τους εταίρους μας είναι σαφώς ορατή σε αρκετές βασικές δράσεις που ενσωματώνονται στην τοπική μας προσέγγιση:

Καινοτομίες Κινητικότητας:

Η ιδέα των Σχολικών Δρόμων (School Streets) (προσωρινό ή μόνιμο κλείσιμο δρόμων γύρω από τα σχολεία κατά τις ώρες προσέλευσης/αναχώρησης) προσαρμόστηκε από την εμπειρία της Πάρμα.

Ομοίως, η πρωτοβουλία Pedibus (εποπτευόμενο «πεζοπορικό λεωφορείο») εμπνεύστηκε από το επιτυχημένο μοντέλο που μοιράστηκε το Μπρασόβ.

Επιπλέον, η ιδέα του σταθμού Kiss and Ride (Σταμάτα και Άφησε), που υποστηρίζει ασφαλέστερους χώρους προσωρινής στάθμευσης, δοκιμάστηκε ακολουθώντας την καλή πρακτική του Μπρνο. Αυτά τα απτά μέτρα ενισχύουν την ασφάλεια και ενθαρρύνουν την ενεργή κινητικότητα.

Δεδομένα και Σχεδιασμός:

Η μεθοδολογία για τη συνεργασία με τα σχολεία και τη συλλογή βασικών δεδομένων κινητικότητας βελτιώθηκε χάρη στην τεχνογνωσία της Σκαβίνα στον σχεδιασμό και τη διεξαγωγή αποτελεσματικών ερευνών για τις σχολικές μετακινήσεις. Αυτή η μάθηση ενίσχυσε την τοπική μας ικανότητα να αξιολογούμε τις ανάγκες κινητικότητας και να δημιουργούμε ένα πλαίσιο για την παρακολούθηση της πρόόδου.

Ανταλλαγή Γνώσεων και Ανάπτυξη Ικανοτήτων:

Οι επισκέψεις μελέτης παρείχαν πολύτιμες γνώσεις σχετικά με ολοκληρωμένες στρατηγικές αστικού σχεδιασμού και μεταφορών σε ευρύτερη κλίμακα.

Επιπλέον, η συμμετοχή σε θεματικά διαδικτυακά σεμινάρια προσέφερε κρίσιμη γνώση σε θέματα όπως η παιχνιδοποίηση (gamification) για την ενθάρρυνση της αλλαγής συμπεριφοράς, οι στρατηγικές για την αλλαγή νοοτροπίας και τα άυλα μέτρα που μπορούν να συμπληρώσουν τις παρεμβάσεις σε υποδομές.

Μέσα από αυτές τις κοινές εμπειρίες, η τοπική στρατηγική του Ρεθύμνου εξελίσσεται πέρα από τα τοπικά όρια, ενσωματώνοντας δοκιμασμένες και επιτυχημένες πρακτικές από όλη την Ευρώπη.

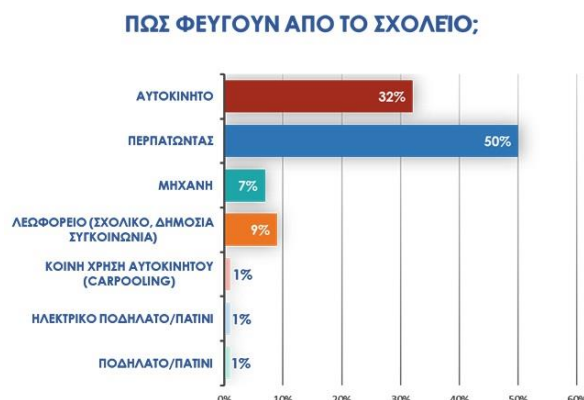
1.1.3 ΣΧΕΤΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ

Για την παρουσίαση της τρέχουσας κατάστασης, συλλέχθηκαν δεδομένα από ερωτηματολόγια που συμπληρώθηκαν από το 1ο και το 5ο Νηπιαγωγείο, το 2ο και το 14ο Δημοτικό Σχολείο και το 3ο Γυμνάσιο. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε τον Απρίλιο και τον Μάιο του 2024 και παρείχε λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τα πρότυπα μετακίνησης προς και από το σχολείο. Τα κύρια ευρήματα παρουσιάζονται παρακάτω.

Γράφημα 3: Τρόποι μετακίνησης προς το σχολείο

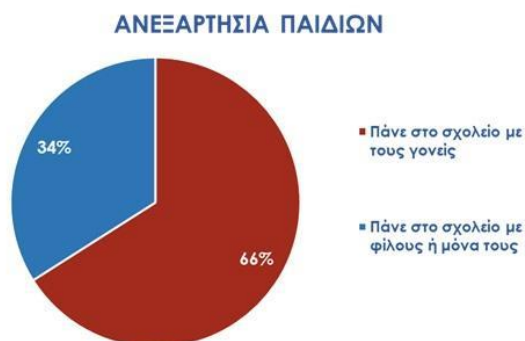
Γράφημα 4: Τρόποι αποχώρησης από το σχολείο

Γράφημα 5: Απόσταση από το σχολείο

Γράφημα 6: Ανεξαρτησία των παιδιών

Όπως απεικονίζεται στο Σχήμα 3, το **51% των παιδιών βασίζεται σε μηχανοκίνητη μεταφορά** (41% ιδιωτικά αυτοκίνητα, 8% μοτοσικλέτες και 2% ομάδες κοινής χρήσης αυτοκινήτου - carpooling groups) λόγω ανησυχιών για την ασφάλεια και της κοινωνικής ευκολίας, ενώ το 49% χρησιμοποιεί ενεργούς τρόπους μετακίνησης και δημόσιες συγκοινωνίες (**39% περπάτημα, 1% ποδήλατα/πατίνια, 1% ηλεκτρικά ποδήλατα/πατίνια και 8% λεωφορείο**). Από την άλλη πλευρά, μετά το τέλος του σχολικού ωραρίου (Σχήμα 4), το περπάτημα αυξήθηκε κατά 11% και τα ιδιωτικά αυτοκίνητα μειώθηκαν κατά 9%.

Επιπλέον, το 66% των μαθητών (Σχήμα 5) ζει κοντά στα σχολεία τους (λιγότερο από 2 χλμ.), και μόνο το 34% των μαθητών (Σχήμα 6) φτάνει στο σχολείο χωρίς συνοδεία γονέα. Συνολικά, μπορεί να συναχθεί το συμπέρασμα ότι υπάρχει επιτακτική ανάγκη για περαιτέρω έμφαση στην προώθηση ενεργών και βιώσιμων επιλογών μετακίνησης για τη σχολική κινητικότητα. Τέλος, θα πρέπει να αναφερθεί ότι τα σχολεία στο κέντρο της πόλης επωφελούνται από τις υπάρχουσες υποδομές και την ίδια τη θέση του σχολείου, με αποτέλεσμα η προώθηση των ενεργών τρόπων μεταφοράς να είναι ευκολότερη. Ωστόσο, αυτό δεν ισχύει για τα πιο απομονωμένα σχολεία, όπου η πλειονότητα των μαθητών (πάνω από 65%) βασίζεται σε μηχανοκίνητα οχήματα.

1.1.4 ΥΠΑΡΧΟΥΣΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ

Το Ρέθυμνο ενσωματώνει στο έργο **SCHOOLHOODS** βασικές στρατηγικές σε τοπικό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.

Εικόνα 2: Υφιστάμενες στρατηγικές και πολιτικές

Πιο αναλυτικά, το Ρέθυμνο αντιμετωπίζει το ζήτημα της σχολικής κινητικότητας στο πλαίσιο του Σχεδίου Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας (ΣΒΑΚ).

Στόχοι του Σχεδίου Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας (ΣΒΑΚ)

- 1. Μείωση της Κυκλοφοριακής Συμφόρησης:** Ανάπτυξη υποδομών και πρωτοβουλιών για την αποθάρρυνση της χρήσης ιδιωτικών αυτοκινήτων, προωθώντας τις δημόσιες συγκοινωνίες, το περπάτημα και την ποδηλασία.
- 2. Ενίσχυση της Προσβασιμότητας:** Δημιουργία υποδομών που διασφαλίζουν την ασφαλή και χωρίς εμπόδια κινητικότητα για όλους τους πολίτες, συμπεριλαμβανομένων εκείνων με μειωμένη κινητικότητα.
- 3. Μείωση της Περιβαλλοντικής Ρύπανσης:** Εφαρμογή μέτρων για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και την προώθηση ενεργειακά αποδοτικών μεταφορών.
- 4. Βελτίωση της Ασφάλειας:** Εφαρμογή δράσεων για τη μείωση των τροχαίων ατυχημάτων και τη βελτίωση των συνθηκών για όλους τους χρήστες.

Με λίγα λόγια, αυτό το σχέδιο περιλαμβάνει στοχευμένες στρατηγικές κινητικότητας για την ενίσχυση της οδικής ασφάλειας και την προώθηση βιώσιμων μεταφορών. Τα μέτρα περιλαμβάνουν την ανασχεδίαση του δημόσιου χώρου, την αποκλειστική υποδομή για περπάτημα και ποδηλασία, τη βελτίωση των διαδρομών των δημόσιων συγκοινωνιών και προγράμματα κατάρτισης για ποδηλασία και πατίνια. Αυτές οι δράσεις ευθυγραμμίζονται με τη στρατηγική προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή του Δήμου, η οποία δεσμεύεται για μείωση των εκπομπών CO₂ κατά 40% μέχρι το 2030.

Βασικά Στοιχεία του Σχεδίου Δράσης για την Αειφόρο Ενέργεια και το Κλίμα (ΣΕΚΔΑ - SECAP):

1. **Υπολογισμός Αποτυπώματος Άνθρακα:** Τεκμηρίωση των εκπομπών από τα δημοτικά κτίρια και την κυκλοφορία.
2. **Στόχοι Μείωσης Εκπομπών:** Καθορισμός στόχων για μείωση των εκπομπών κατά 40% μέχρι το 2030.

Ο Στόχος Βιώσιμης Ανάπτυξης (Σ.Β.Α.) 11 του ΟΗΕ αφορά τις βιώσιμες πόλεις και κοινότητες. Καλεί τα Κράτη Μέλη να παρέχουν, μέχρι το 2030, πρόσβαση σε ασφαλή, οικονομικά προσιτά, προσβάσιμα και βιώσιμα συστήματα μεταφορών, καθώς και σε ασφαλείς, χωρίς αποκλεισμούς και προσβάσιμους, πράσινους και δημόσιους χώρους για όλους. Ορίζει τα παιδιά ως ειδική ομάδα προσέγγισης. Η έμφαση στην υλοποίηση αυτών των στόχων βρίσκεται σαφώς σε τοπικό επίπεδο με την υποστήριξη της διακυβέρνησης ανώτερου επιπέδου.

Οι Στόχοι Πολιτικής Συνοχής 2021-2027, και συγκεκριμένα ο Στόχος Πολιτικής 2: Πιο Πράσινη Ευρώπη, αντιμετωπίζουν άμεσα τις επενδύσεις στη βιώσιμη αστική κινητικότητα και θεσπίζουν αντίστοιχους μηχανισμούς χρηματοδότησης.

1.1 ΠΛΑΙΣΙΟ

Το **SCHOOLHOODS** στοχεύει στη βελτίωση των υποδομών γύρω από τις σχολικές μονάδες, ώστε να δημιουργηθούν ασφαλείς, βιώσιμες και φιλικές προς το περιβάλλον γειτονιές. Μέσω της ανταλλαγής καλών πρακτικών και της συνεργασίας με διάφορους ενδιαφερόμενους φορείς, το δίκτυο επιδιώκει να ενισχύσει την ενεργή κινητικότητα για τους μαθητές, μειώνοντας την εξάρτηση από τα ιδιωτικά αυτοκίνητα για τις σχολικές μετακινήσεις.

Οι πόλεις του δικτύου **SCHOOLHOODS** συνεργάζονται στενά με μαθητές, γονείς και εκπαιδευτικούς για να συν-δημιουργήσουν λύσεις που επιτρέπουν στους μαθητές να φτάνουν στο σχολείο αυτόνομα, με ασφάλεια και χρησιμοποιώντας ενεργούς τρόπους μεταφοράς.

1.1.1 ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ

Εικόνα3: Τοπική Ομάδα URBACT Ρεθύμνου

Για την επίτευξη του σκοπού και του στόχου του **SCHOOLHOODS**, η προσέγγιση απαιτεί τη συνεργασία πολλών βασικών ενδιαφερόμενων φορέων της τοπικής κοινότητας. Οι βασικοί φορείς που συμμετέχουν είναι

- **Σύλλογοι Γονέων:** Κρίσιμοι στον καθορισμό των επιλογών κινητικότητας.
- **Σχολεία:** Διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στην εκπαίδευση και την προώθηση εναλλακτικών επιλογών μετακίνησης. Τα σχολεία που συμμετέχουν είναι:
 - 1ο Νηπιαγωγείο
 - 5ο Νηπιαγωγείο
 - 2ο Δημοτικό Σχολείο
 - 14ο Δημοτικό Σχολείο
 - 3ο Γυμνάσιο
- **Ο Δήμος Ρεθύμνης:** Υπεύθυνος για τη δημιουργία και τη διαχείριση των υποδομών.
 - Αντιδήμαρχος Τμήματος Παιδείας,
 - Αντιδήμαρχος Τεχνικών Υπηρεσιών Προγραμματισμού Δημοτικής Περιουσίας,
 - Δημοτικοί υπάλληλοι από την Τεχνική Υπηρεσία από το Τμήμα Παιδείας και από το Τμήμα προγραμματισμού και Ευρωπαϊκών προγραμμάτων.
- **Πάροχοι Δημόσιων Συγκοινωνιών:** Ουσιώδεις για την προσφορά βιώσιμων εναλλακτικών λύσεων έναντι των ιδιωτικών αυτοκινήτων.

Πρόσθετη υποστήριξη στον σχεδιασμό και την εφαρμογή των ιδεών παρέχεται επίσης, όταν χρειάζεται, από εξωτερικούς φορείς, όπως η τοπική Τροχαία και η Ακαδημία Πατινιών, παρόλο που δεν συμμετείχαν τακτικά στις συναντήσεις. Τέλος, ο Δήμος Ρεθύμνου έχει ήδη ξεκινήσει συνεργασία με:

 - Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
 - Τοπική Ακαδημία Εκπαίδευσης Ποδηλάτου
 - Εθνικό Ινστιτούτο Οδικής Ασφάλειας «Πάνος Μυλωνάς»

Περίληψη των συναντήσεων τις τοπικής ομάδας URBACT (ULG)

Στο πλαίσιο του έργου **SCHOOLHOODS**, ο Δήμος Ρεθύμνου διοργάνωσε με επιτυχία έξι συναντήσεις της ULG για τη συν-ανάπτυξη του σχεδίου δράσης (IAP) για την ασφαλή και βιώσιμη σχολική κινητικότητα. Οι συναντήσεις ακολούθησαν τη συμμετοχική μεθοδολογία του URBACT, εμπλέκοντας τοπικούς φορείς, όπως πολιτικούς, γονείς, εκπαιδευτικούς και τεχνικούς εμπειρογνώμονες.

1η Συνάντηση ULG (6 & 14 Απριλίου 2024)

Πραγματοποιήθηκαν δύο θεματικές συνεδρίες, μία με πολιτικούς/δημοτικούς υπαλλήλους και μία με εκπαιδευτικούς και γονείς. Η συνάντηση επικεντρώθηκε στην παρουσίαση των στόχων του έργου SCHOOLHOODS και της μεθόδου URBACT, θέτοντας τις βάσεις για μια διαδικασία συν-δημιουργίας χωρίς αποκλεισμούς.

2η Συνάντηση ULG (26 Ιουνίου 2024)

Παρουσιάστηκαν τα βασικά ευρήματα της έρευνας για τις σχολικές μετακινήσεις. Η ομάδα ξεκίνησε συζητήσεις γύρω από το κοινό όραμα για την ανάπτυξη του IAP.

3η Συνάντηση ULG (9 Σεπτεμβρίου 2024)

Η συνάντηση επικεντρώθηκε στην οριστικοποίηση του κοινού οράματος και οι συμμετέχοντες εργάστηκαν για τον εντοπισμό των τομέων παρέμβασης, των στόχων και των δράσεων για το IAP.

4η Συνάντηση ULG (18 Οκτωβρίου 2024)

Κατά τη διάρκεια αυτής της συνεδρίασης, η ομάδα καθόρισε στρατηγικούς στόχους και συμμετείχε σε συζήτηση και ανταλλαγή ιδεών για πιθανές δράσεις, συμπεριλαμβανομένων αρχικών προτάσεων για τις πιλοτικές δραστηριότητες.

5η Συνάντηση ULG (7 Φεβρουαρίου 2025)

Καταρτίστηκε ένας ολοκληρωμένος κατάλογος δράσεων και επιλέχθηκαν συγκεκριμένες πιλοτικές δράσεις για εφαρμογή. Αυτό το αποτέλεσμα αποτέλεσε τη βάση για την προετοιμασία της τελικής έκδοσης του IAP.

6η Συνάντηση ULG (29 Απριλίου 2025)

Επιβεβαιώθηκε ο τελικός κατάλογος δράσεων για ένταξη στο IAP, ενσωματώνοντας τις προτάσεις και τις προτεραιότητες όλων των τοπικών ενδιαφερόμενων φορέων.

Εικόνα 4: Χρονοδιάγραμμα Συναντήσεων ULG

Εικόνα 5: Συναντήσεις ULG

1.1.2 ΑΝΑΛΥΣΗ SWOT

Το πρόβλημα:

Η υψηλή εξάρτηση από τα αυτοκίνητα για τις σχολικές μετακινήσεις προκαλεί κυκλοφοριακή συμφόρηση γύρω από τα σχολεία κατά τις ώρες αιχμής, σε συνδυασμό με τις ανεπαρκείς υποδομές, όπως πεζοδρόμια, ποδηλατόδρομοι και ασφαλείς διαβάσεις. Οι επιλογές δημόσιας συγκοινωνίας είναι περιορισμένες, και αφήνουν τις οικογένειες με λίγες εναλλακτικές λύσεις. Οι ανησυχίες των γονέων για την ασφάλεια και η προτίμηση στην «εύκολη λύση» ενισχύουν περαιτέρω τη χρήση αυτοκινήτου, ενώ οι ανεπαρκείς προσπάθειες για την αλλαγή της νοοτροπίας και την προώθηση της βιώσιμης κινητικότητας παρεμποδίζουν την υιοθέτηση ενεργών και φιλικών προς το περιβάλλον τρόπων μετακίνησης, όπως το περπάτημα και η ποδηλασία.

Εικόνα 6: Ανάλυση SWOT

1.1.3 ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗΣ

Οι ολοκληρωμένες προσεγγίσεις είναι κεντρικής σημασίας για την επιτυχία των πρωτοβουλιών σχολικής κινητικότητας, καθώς διασφαλίζουν ότι οι δράσεις είναι βιώσιμες, χωρίς αποκλεισμούς και ευθυγραμμισμένες με τους ευρύτερους στόχους αστικής ανάπτυξης. Οι ακόλουθες πτυχές είναι υποχρεωτικές για να διασφαλιστεί ότι το IAP του Ρεθύμνου αντιμετωπίζει αποτελεσματικά τις προκλήσεις σχολικής κινητικότητας.

Η ολοκλήρωση πρέπει να περιλαμβάνει διάφορες πτυχές, ώστε να οδηγήσει σε ένα επιτυχημένο αποτέλεσμα. Οι υποχρεωτικές πτυχές είναι: Εμπλοκή των ενδιαφερόμενων

φορέων στον σχεδιασμό και την εφαρμογή, Συνοχή με τις υπάρχουσες στρατηγικές, Βιώσιμη αστική ανάπτυξη (οικονομική, κοινωνική, περιβαλλοντική), Ολοκλήρωση/Συνέπεια στον χρόνο. Πρόσθετες πτυχές διατίθενται σε προαιρετική μορφή, όπως, για παράδειγμα, η τομεακή ολοκλήρωση, η χωρική ολοκλήρωση κ.λπ. Από την άλλη πλευρά, πρέπει να ξεπεραστούν πολλά εμπόδια κατά την εφαρμογή των ολοκληρωμένων προσεγγίσεων. Οι κύριες προκλήσεις ολοκλήρωσης που πρέπει να αντιμετωπίσει το Ρέθυμνο εξηγούνται λεπτομερώς, αλλά παρουσιάζονται και αξιολογούνται πρώτα, στον Πίνακα 1.

Πίνακας 1: Επίπεδο αυτοαξιολόγησης των προκλήσεων της ένταξης

No	Προκλήσεις ενσωμάτωσης	Επίπεδο αυτοαξιολόγησης					Παρατηρήσεις
1	Εναρμόνιση πολιτικών						Το έργο ταιριάζει καλά με τις υπάρχουσες στρατηγικές (ΣΒΑΚ)
2	Συντονισμός των ενδιαφερόμενων μερών						Ανάγκη για συνεργασία μεταξύ των διαφόρων ενδιαφερόμενων μερών
2.1	Ρόλοι και αρμοδιότητες						Δεν είναι πάντα σαφώς καθορισμένα
2.2	Αντικρουόμενα συμφέροντα						Κίνδυνος δημιουργίας πρόσθετων εμποδίων
3	Πόροι						Περιορισμένοι πόροι και περιορισμοί στον προϋπολογισμό
3.1	Τοπικός προϋπολογισμός						Περιορισμένος τοπικός προϋπολογισμός
3.2	Τοπική κυκλοφορία και δημοτική αστυνομία						Περιορισμένο προσωπικό της τοπικής τροχαίας και της δημοτικής αστυνομίας για την επιβολή των μέτρων διαχείρισης.
4	Στάση και συμπεριφορά						Απουσία νοοτροπίας για ενεργούς τρόπους μετακίνησης
4.1	Ανησυχίες για την ασφάλεια						Οι γονείς προτιμούν να μεταφέρουν τα παιδιά τους στο σχολείο με το αυτοκίνητο, επειδή έχουν την αίσθηση ότι οι ενεργείς μετακινήσεις δεν είναι ασφαλείς.
4.2	Χρονικοί περιορισμοί						Η καθυστερημένη αναχώρηση από το σπίτι είναι ο λόγος για να επιλέξουν το αυτοκίνητο αντί για έναν ενεργό τρόπο μετακίνησης.
5	Παρακολούθηση και αξιολόγηση						Θα πρέπει να δημιουργηθεί σύστημα παρακολούθησης του αντίκτυπου των πρωτοβουλιών.

- **Ευθυγράμμιση πολιτικής:** Αν και το Σχέδιο Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας (ΣΒΑΚ) της πόλης και η Στρατηγική Προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή παρέχουν μια σταθερή βάση, οι πρωτοβουλίες σχολικής κινητικότητας συχνά στερούνται ρητής ευθυγράμμισης με αυτές τις πολιτικές. Πιο συγκεκριμένα, η ευθυγράμμιση αυτών των σχεδίων με συγκεκριμένες δράσεις του ΙΑΡ, όπως οι διαδρομές με “πεζοπορικό λεωφορείο” (Pedibus) και οι Σχολικοί Δρόμοι (School Streets), απαιτούν προσεκτική ιεράρχηση, η οποία παραμένει πρόκληση. Αν και οι υποδομές πεζών και ποδηλατών για τα σχολεία έχουν τεθεί σε προτεραιότητα στον δημοτικό σχεδιασμό, εξακολουθούν να αποτελούν πρόβλημα.
- **Συντονισμός των ενδιαφερόμενων μερών:** Η συνεργασία μεταξύ των ενδιαφερόμενων φορέων, όπως σχολεία, γονείς και Δήμου, αποτελούσε ανέκαθεν πρόκληση. Η ανατροφοδότηση από την τοπική ομάδα δράσης ULG

δείχνει ότι οι ρόλοι και οι αρμοδιότητες δεν είναι πάντα σαφώς καθορισμένοι, οδηγώντας σε καθυστερήσεις στη λήψη αποφάσεων και στην υλοποίηση. Επιπλέον, η συνεργασία μεταξύ πολλών διαφορετικών ενδιαφερόμενων φορέων ενέχει τον κίνδυνο δημιουργίας πρόσθετων εμποδίων λόγω αντικρουόμενων συμφερόντων και κινήτρων.

- **Περιορισμένοι πόροι :** Οι περιορισμοί προϋπολογισμού αποτελούν σημαντικό εμπόδιο για την εφαρμογή και την επέκταση των προτεινόμενων δράσεων. Ο περιορισμένος τοπικός προϋπολογισμός περιορίζει την ικανότητά να χρηματοδοτεί αναβαθμίσεις υποδομών, μέτρα διαχείρισης κυκλοφορίας και εκστρατείες ευαισθητοποίησης. Πρέπει να αναζητηθούν εξωτερικές ευκαιρίες χρηματοδότησης, όπως αυτές που προσφέρονται από την Ευρωπαϊκή Πολιτική Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης, για την αντιμετώπιση αυτού του περιορισμού. Επιπλέον, η έλλειψη προσωπικού της τοπικής τροχιάς και της δημοτικής αστυνομίας, για την επιβολή των νόμων και την υποστήριξη των δράσεων, επιδεινώνει την κατάσταση.
- **Στάση & Συμπεριφορά:** Η νοοτροπία και η κουλτούρα που ευνοούν την εξάρτηση από το αυτοκίνητο αποτελούν σημαντική πρόκληση. Πολλοί γονείς επισημαίνουν τις ανησυχίες για την ασφάλεια και τον περιορισμένο χρόνο τους ως λόγους για τη μεταφορά των παιδιών τους στο σχολείο με αυτοκίνητο, ακόμη και για μικρές αποστάσεις. Η αλλαγή αυτών των παγιωμένων συμπεριφορών απαιτεί συνεχείς προσπάθειες με εκπαιδευτικές και ενημερωτικές καμπάνιες. Χωρίς ισχυρή συμμετοχή της κοινότητας, πρωτοβουλίες όπως οι Σχολικοί Δρόμοι ή το “πεζοπορικό λεωφορείο”- *Pedibus* ενδέχεται να αντιμετωπίσουν αντίσταση ή χαμηλά ποσοστά συμμετοχής.
- **Παρακολούθηση & αξιολόγηση:** Τα συστήματα για την παρακολούθηση του αντίκτυπου των πρωτοβουλιών, όπως οι βελτιώσεις στην ασφάλεια των πεζών ή οι μειώσεις στη χρήση αυτοκινήτου, δεν έχουν ακόμη αναπτυχθεί πλήρως. Η καθιέρωση αξιόπιστων μετρήσεων αξιολόγησης είναι ζωτικής σημασίας για την προσαρμογή των στρατηγικών και την απόδειξη της επιτυχίας τους.

1.2 ΟΡΑΜΑ

Γενικά, ο Δήμος Ρεθύμνης έχει ένα όραμα στραμμένο προς τη βιώσιμη ανάπτυξη. Το Ρέθυμνο εστιάζει στην αναζωογόνηση των γειτονιών της πόλης, την αναβάθμιση της ποιότητας του αστικού περιβάλλοντος και του δημόσιου χώρου, την κοινωνική διάσταση της γειτονιάς με τη συμμετοχή και την ενεργοποίηση των κατοίκων, τη διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος και των πόρων και την αξιοποίηση του ανθρώπινου κεφαλαίου. Κατά συνέπεια, το Ρέθυμνο επενδύει στα παιδιά, καθώς αποτελούν το μέλλον της κουλτούρας της βιώσιμης και ενεργητικής κινητικότητας.

Η τοπική ομάδα δράσης (ULG), λαμβάνοντας υπόψη την τρέχουσα κατάσταση, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το όραμα του **SCHOOLHOODS** είναι

“Το Ρέθυμνο επενδύει στο δικαίωμα κάθε παιδιού να μεταβαίνει με ασφάλεια στο σχολείο, προωθώντας την κουλτούρα βιώσιμης και ενεργητικής κινητικότητας”.

ΜΕΡΟΣ 2

ΟΔΗΓΟΣ ΑΠΟ ΤΟ ΟΡΑΜΑ ΣΤΙΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ

2.1 Η ΛΟΓΙΚΗ ΤΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

Ο παρακάτω πίνακας συνοψίζει την ανάλυση της τρέχουσας κατάστασης γύρω από τα σχολεία, προσδιορίζοντας τις κύριες αιτίες των προβλημάτων μετακίνησης, τις βασικές προκλήσεις, τις προβλεπόμενες αλλαγές και τις απαραίτητες παρεμβάσεις. Η λογική της παρέμβασης βασίζεται σε τρεις βασικούς άξονες: προώθηση της ενεργής μετακίνησης και των δημόσιων μεταφορών, βελτίωση της ασφάλειας γύρω από τις σχολικές μονάδες και ευαισθητοποίηση των γονέων και των παιδιών σχετικά με τα οφέλη της βιώσιμης κινητικότητας. Η υλοποίηση αυτών των δράσεων αναμένεται να μειώσει την εξάρτηση από το αυτοκίνητο, να βελτιώσει την κυκλοφοριακή συμφόρηση και να δημιουργήσει ένα ασφαλέστερο και πιο φιλόξενο περιβάλλον για όλους.

Πίνακας 2: Η λογική της παρέμβασης

Ποιες είναι οι αιτίες;?	Ποια είναι η κύρια πρόκληση;	Ποια είναι η προβλεπόμενη αλλαγή;	Τι πρέπει να κάνουμε; (παρεμβάσεις)
Στενά δρομάκια, επικίνδυνες και άβολες συνθήκες για πεζούς και ποδηλάτες	Η μεγάλη εξάρτηση από τα αυτοκίνητα για τη μεταφορά των μαθητών στο σχολείο προκαλεί κυκλοφοριακή συμφόρηση γύρω από τα σχολεία κατά τις ώρες αιχμής.	Αύξηση του ποσοστού των παιδιών που μετακινούνται προς το σχολείο χρησιμοποιώντας ενεργούς τρόπους μετακίνησης ή μέσα μαζικής μεταφοράς	Βελτίωση των υποδομών για πεζούς και ποδηλάτες σε σχολικές περιοχές για μεγαλύτερη ευκολία και ασφάλεια
Η χαοτική κυκλοφορία, τα προβλήματα στάθμευσης και οι παραβιάσεις των κανόνων κυκλοφορίας και στάθμευσης δημιουργούν κινδύνους για την ασφάλεια γύρω από τα σχολεία.			Πιο συστηματική διαχείριση της κυκλοφορίας, αυστηρότερη εφαρμογή των κανονισμών κυκλοφορίας και στάθμευσης σε σχολικές περιοχές.
Η νοοτροπία του της χρήσης του αυτοκινήτου για λόγους άνεσης, ασφάλειας και κοινωνικής θέσης.			Ευαισθητοποίηση γονέων και παιδιών σχετικά με τα οφέλη της επιλογής ενεργών τρόπων μετακίνησης
Περιορισμένες επιλογές δημόσιων μεταφορών			Αύξηση της κάλυψης των σχολικών λεωφορείων, των δρομολογίων και των υπηρεσιών δημόσιων μεταφορών

Με βάση την παραπάνω λογική παρέμβασης, έχουν καθοριστεί στρατηγικοί στόχοι. Οι στόχοι αυτοί καθοδηγούν τον σχεδιασμό και την υλοποίηση των δράσεων, διασφαλίζοντας ότι κάθε μέτρο συμβάλλει στη μείωση της εξάρτησης από το αυτοκίνητο, στην ενίσχυση της ασφάλειας γύρω από τα σχολεία και στην προώθηση βιώσιμων και ενεργών τρόπων μετακίνησης.

Στον παρακάτω πίνακα απεικονίζεται η συνολική δομή του οράματος του ΙΑΡ.

Πίνακας 3: Γενική δομή του ΙΑΡ

Το ΙΑΡ του Δήμου Ρεθύμνης			
➤ 1 Όραμα ➤ 4 Τομείς εστίασης (τομείς παρέμβασης) ➤ 4 Στρατηγικοί στόχοι		ΟΡΑΜΑ ΙΑΡ <i>“Το Ρέθυμνο επενδύει στο δικαίωμα κάθε παιδιού να μετακινείται στο σχολείο με ασφάλεια, προωθώντας την κουλτούρα βιώσιμης και ενεργητικής κινητικότητας”.</i>	
Προσβασιμότητα των σχολείων	Διαχείριση κυκλοφορίας	Εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση	Δημόσιες μεταφορές
Στρατηγικός στόχος 1: Βελτίωση των υποδομών προκειμένου να παρέχονται στους μαθητές και στους γονείς πιο ασφαλείς διαδρομές προς το σχολείο.	Στρατηγικός στόχος 2: Ενίσχυση της ασφάλειας γύρω από τα σχολεία.	Στρατηγικός στόχος 2: Προώθηση ενεργών τρόπων μετακίνησης, προκειμένου να αυξηθεί το ποσοστό των μαθητών που πηγαίνουν στο σχολείο με τα πόδια, με ποδήλατο ή με πατίνι. Στρατηγικός στόχος 3: Αύξηση του αριθμού των εκστρατειών ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης για γονείς και μαθητές.	Στρατηγικός στόχος 4: Αύξηση του αριθμού των μαθητών που εξυπηρετούνται από τα μέσα μαζικής μεταφοράς και τα σχολικά λεωφορεία.

2.2 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ (SMART)

Οι στρατηγικοί στόχοι έχουν προκύψει άμεσα από το όραμα, διασφαλίζοντας ότι ευθυγραμμίζονται με τον γενικό στόχο της δημιουργίας ασφαλών, πράσινων και προσβάσιμων συστημάτων σχολικής κινητικότητας. Κάθε στόχος αντιμετωπίζει συγκεκριμένα εμπόδια στην επίτευξη του οράματος, ενσωματώνοντας παράλληλα τις αρχές της ασφάλειας, της βιωσιμότητας και της συμμετοχικότητας.

Εικόνα 7: Στρατηγικοί στόχοι

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΤΟ ΟΡΑΜΑ
1. Βελτίωση υποδομών - Ενίσχυση της ασφάλειας:
Δημιουργία ασφαλών διαδρομών προς το σχολείο μέσω της αναβάθμισης των υποδομών, ώστε να διασφαλιστεί ότι οι μαθητές και οι γονείς αισθάνονται ασφαλείς στις καθημερινές τους μετακινήσεις.
Στόχος 1:
Μέχρι το 2030, το 50% των σχολείων στην πόλη του Ρεθύμνου θα είναι προσβάσιμα χάρη στην αναβάθμιση των υποδομών, παρέχοντας στους μαθητές και τους γονείς ασφαλείς και προστατευμένες διαδρομές προς το σχολείο.
Σύνδεση με το όραμα:
Ο στόχος αυτός δίνει προτεραιότητα στην ασφάλεια και την ένταξη, διασφαλίζοντας ότι όλα τα παιδιά μπορούν να μεταβαίνουν στο σχολείο χωρίς κίνδυνο ή φόβο.
2. Προώθηση ενεργών τρόπων μετακίνησης
Αύξηση του ποσοστού των μαθητών που πηγαίνουν στο σχολείο με τα πόδια, με ποδήλατο ή με πατίνι, προωθώντας τους ενεργούς τρόπους μετακίνησης.
Στόχος 2:
Αύξηση του ποσοστού των μαθητών που πηγαίνουν στο σχολείο με τα πόδια, με ποδήλατο ή με πατίνι από 39% σε 50% έως το 2027.
Σύνδεση με το όραμα:
Ενθάρρυνση της σωματικής δραστηριότητας και προώθηση της ανεξαρτησίας, συμβάλλουν σε έναν πιο υγιή τρόπο ζωής και στη μείωση της εξάρτησης από το αυτοκίνητο.
3. Προώθηση αλλαγής κουλτούρας
Ενθάρρυνση των γονέων και των μαθητών να επιλέγουν συνειδητά ενεργούς και φιλικούς προς το περιβάλλον τρόπους μετακίνησης, προωθώντας την υγεία και τη βιωσιμότητα εντός της κοινότητας.
Στόχος 3:
Αύξηση του αριθμού των εκστρατειών ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης για γονείς και μαθητές κατά 100% έως το 2027, δεδομένου ότι επί του παρόντος είναι μηδενικές.
Σύνδεση με το όραμα:
Προώθηση μιας αλλαγής στάσης που δίνει προτεραιότητα στην υγεία, τη βιωσιμότητα και τα οφέλη για την κοινότητα.
4. Βελτίωση των επιλογών στις δημόσιες μεταφορές
Βελτίωση των δημόσιων συγκοινωνιών και των σχολικών λεωφορείων για την υποστήριξη βιώσιμων και φιλικών προς το περιβάλλον μετακινήσεων.
Στόχος 4:
Αύξηση του αριθμού των μαθητών που χρησιμοποιούν τα μέσα μαζικής μεταφοράς και τα σχολικά λεωφορεία από 8% σήμερα σε 15% έως το 2027, μέσω της βελτίωσης των δρομολογίων των μέσων μαζικής μεταφοράς και της υλοποίησης νέων υπηρεσιών.
Σύνδεση με το όραμα:
Προώθηση φιλικών προς το περιβάλλον μέσων μεταφοράς και υποστήριξη των αναγκών των μαθητών που ζουν μακριά από το σχολείο.

2.3 ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ & ΔΡΑΣΕΙΣ

Για την επίτευξη αυτών των στόχων, το ΙΑΡ επικεντρώνεται σε **4** αλληλένδετους τομείς παρέμβασης:

1. Προσβασιμότητα σχολείων
2. Διαχείριση κυκλοφορίας
3. Εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση
4. Δημόσιες μεταφορές

2.3.1 ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

Δημιουργία ασφαλών και προσβάσιμων διαδρομών για όλα τα παιδιά, διασφάλιση ότι οι υποδομές υποστηρίζουν ενεργούς και βιώσιμους τρόπους μετακίνησης.

Δράσεις:

- **Αναβάθμιση υποδομών:**
 - ο Κατασκευή ασφαλών πεζοδρομίων γύρω από τα σχολεία.
 - ο Βελτίωση του δικτύου ποδηλατοδρόμων και των χώρων στάθμευσης.
 - ο Βελτίωση/Νέες διαβάσεις πεζών - εγκατάσταση «έξυπνων» διαβάσεων με οπτικά προειδοποιητικά σήματα.
- **Πρωτοβουλίες για την προώθηση ενεργών τρόπων μετακίνησης:**
 - ο Οργάνωση εποπτευόμενων ομάδων πεζών/ποδηλατών (π.χ. Pedibus, Bicibus) με καθορισμένες διαδρομές και στάσεις, συμμετοχή εθελοντών για τη διασφάλιση της ασφάλειας και την ενθάρρυνση της συμμετοχής.
- **Σχολικό περιβάλλον :**
 - ο Δημιουργία σχολικών δρόμων: Προσωρινό κλείσιμο των δρόμων κοντά στα σχολεία κατά τις ώρες αιχμής (το πρωί κατά την άφιξη και το απόγευμα κατά την αναχώρηση).
 - ο Δημιουργία καθορισμένων σημείων αποβίβασης και επιβίβασης (σημεία Kiss & Ride) για τη μείωση της κυκλοφοριακής συμφόρησης.

2.3.2 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ

Αντιμετώπιση της διαχείρισης της κυκλοφορίας των οχημάτων κοντά σε σχολεία, μείωση της κυκλοφοριακής συμφόρησης και βελτίωση της ασφάλειας.

Δράσεις:

- **Σχολικές προειδοποιητικές πινακίδες κυκλοφορίας - Μέτρα περιορισμού της κυκλοφορίας:**
 - ο Εγκατάσταση προειδοποιητικών πινακίδων και σαμαράκια για τη μείωση της ταχύτητας κοντά στα σχολεία.
 - ο Ενίσχυση της επιβολής των κανόνων κυκλοφορίας για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης.

2.3.3 ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ & ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ

Εστίαση στην αλλαγή νοοτροπίας και συμπεριφοράς μέσω στοχευμένων εκστρατειών και εκδηλώσεων ενημέρωσης και εκπαίδευσης.

Δράσεις:

- **Καμπάνιες:**

- ο Οργάνωση «Ημερών Περπατήματος στο Σχολείο» και διαγωνισμών για την ενθάρρυνση της ενεργής μετακίνησης.
- ο Ανάπτυξη διαδραστικών παιχνιδιών και εργαστηρίων που αναδεικνύουν τα οφέλη της βιώσιμης μετακίνησης.
- ο Οργάνωση στο Ρέθυμνο μιας ετήσιας εβδομάδας βιώσιμης σχολικής κινητικότητας (επιπλέον των δραστηριοτήτων της Ευρωπαϊκής Εβδομάδας Κινητικότητας).
- ο Προώθηση της χρήσης λεωφορείων (δημόσιων και σχολικών) στους γονείς μέσω εκστρατειών.
- ο Οργάνωση εκστρατειών ευαισθητοποίησης και εκδηλώσεων σχετικά με τα οφέλη της ενεργής μετακίνησης για την υγεία, το περιβάλλον και την κοινότητα.

- **Ενσωμάτωση στο πρόγραμμα σπουδών:**

- ο Εισαγωγή της οδικής ασφάλειας και της εκπαίδευσης για την πράσινη κινητικότητα στο σχολικό πρόγραμμα σπουδών. Συμμετοχή ΜΚΟ και τοπικών εθελοντών στην εκπαίδευση για την οδική ασφάλεια και την κινητικότητα.

Εκπαιδευτικές εγκαταστάσεις

- ο Πάρκο κυκλοφοριακής αγωγής

2.3.4 ΔΗΜΟΣΙΑ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑ

Βελτίωση των υπηρεσιών δημόσιων μεταφορών για την κάλυψη των αναγκών των οικογενειών που ζουν σε αστικές περιοχές.

- **Κάλυψη λεωφορείων:**

- ο Αύξηση της κάλυψης των σχολικών λεωφορείων
- ο Βελτίωση των διαδρομών/υπηρεσιών δημόσιων μεταφορών που προσφέρονται σε αστικές περιοχές.

Γράφημα 7: Ο δρόμος για το Όραμα

Πίνακας 5: Προτεινόμενες δράσεις

ΤΙΤΛΟΣ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ	ΣΤΟΧΟΣ ΑΡ.	ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ & ΣΧΟΛΕΙΟ	ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ ΦΟΡΕΙΣ	ΧΡΟΝ/ΜΑ
ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ: ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ ΣΧΟΛΕΙΩΝ					
Πεζοδρόμια	1 & 2	Κατασκευή ασφαλών πεζοδρομίων γύρω από τα σχολεία	14ο Δημοτικό, 5ο Νηπιαγωγείο	Δήμος Ρεθύμνης, Τεχνική Υπηρεσία	2029
Βελτίωση του δικτύου ποδηλατοδρόμων και των χώρων στάθμευσης	2	Βελτίωση του υπάρχοντος δικτύου ποδηλατοδρόμων/ Νέοι σταθμοί στάθμευσης ποδηλάτων.	2ο Δημοτικό σχολείο, 1ο Νηπιαγωγείο, 3ο Γυμνάσιο	Δήμος Ρεθύμνης, Τεχνική Υπηρεσία	2030/2026
Διαβάσεις πεζών (απλές/ εξυπνες)	1 & 2	Δημιουργία διαβάσεων πεζών με σαφή σήμανση.	14ο Δημοτικό, 5ο Νηπιαγωγείο, 2ο Δημοτικό σχολείο, 1ο Νηπιαγωγείο, 3ο Γυμνάσιο	Δήμος Ρεθύμνης, Τεχνική Υπηρεσία	2028/2028
Pedibus/ Bicibus	2	Οργάνωση εποπτευόμενων λεωφορείων για πεζούς/ποδηλάτες ως ομάδες με καθορισμένες διαδρομές και στάσεις.	2ο Δημοτικό σχολείο, 1ο Νηπιαγωγείο, 3ο Γυμνάσιο	2ο Δημοτικό σχολείο, δάσκαλοι, γονείς, υποστήριξη από το 3ο Γυμνάσιο	2026
Σχολικοί δρόμοι	1 & 2	Προσωρινό κλείσιμο δρόμων κοντά σε σχολεία κατά τις ώρες αιχμής (το πρωί κατά την άφιξη και το απόγευμα κατά την αναχώρηση).	2ο Δημοτικό σχολείο, 3ο Γυμνάσιο	Δήμος Ρεθύμνης, Τεχνική Υπηρεσία, Τροχαία, Σχολικοί τροχονόμοι	2026
Kiss & Ride	1	Δημιουργία καθορισμένων χώρων αποβίβασης και επιβίβασης για τη μείωση της κυκλοφοριακής συμφόρησης.	14ο Δημοτικό, 2ο Δημοτικό σχολείο, 1ο Νηπιαγωγείο, 3ο Γυμνάσιο	Δήμος Ρεθύμνης σχολεία, γονείς δάσκαλοι	2026
ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ: ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ					
Σημάδια προειδοποίησης για σχολεία - Μέτρα περιορισμού της κυκλοφορίας	1 & 2	Εγκατάσταση προειδοποιητικών πινακίδων για να επιβράδυνση της ταχύτητας κυκλοφορίας κοντά στα σχολεία.	14ο Δημοτικό, 5ο Νηπιαγωγείο, 2ο Δημοτικό σχολείο, 1ο Νηπιαγωγείο, 3ο Γυμνάσιο	Δήμος Ρεθύμνης, Τεχνική Υπηρεσία	2027
Κανονισμοί	1 & 2	Ενίσχυση της επιβολής των κανόνων κυκλοφορίας για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης.	14ο Δημοτικό, 5ο Νηπιαγωγείο, 2ο Δημοτικό σχολείο, 1ο Νηπιαγωγείο, 3ο Γυμνάσιο	Τροχαία, Σχολικοί τροχονόμοι	2027
ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ: ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ & ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ					
Ενσωμάτωση στο πρόγραμμα σπουδών	4	Εισαγωγή της οδικής ασφάλειας και της εκπαίδευσης για την πράσινη κινητικότητα στα σχολικά προγράμματα σπουδών.	14ο Δημοτικό, 5ο Νηπιαγωγείο, 2ο Δημοτικό σχολείο, 1ο Νηπιαγωγείο, 3ο Γυμνάσιο	Σχολεία, γονείς Δήμος Ρεθύμνης, Τοπικοί φορείς, ΜΚΟ	2027
Πάρκο κυκλοφοριακής αγωγής	4	Προσομοίωση ενός πραγματικού δικτύου δρόμων, σχεδιασμένη ως ένα ασφαλές περιβάλλον για τα παιδιά, ώστε να μάθουν για την οδική ασφάλεια.	14ο Δημοτικό, 5ο Νηπιαγωγείο, 2ο Δημοτικό σχολείο, 1ο Νηπιαγωγείο	Δήμος Ρεθύμνης, Τεχνική Υπηρεσία, Τροχαία, Σχολεία	2030

Καμπάνιες	4	• Οργάνωση «Ημερών Περιπατήματος στο Σχολείο» και διαγωνισμών για την ενθάρρυνση της ενεργής μετακίνησης. • Ανάπτυξη διαδραστικών παιχνιδιών και εργαστηρίων που αναδεικνύουν τα οφέλη της βιώσιμης μετακίνησης. • Οργάνωση στο Ρέθυμνο μιας ετήσιας εβδομάδας βιώσιμης σχολικής κινητικότητας (επιπλέον των δραστηριοτήτων της Ευρωπαϊκής Εβδομάδας Κινητικότητας). • Προώθηση της χρήσης λεωφορείων (δημόσιων και σχολικών) στους γονείς μέσω εκστρατειών. • Οργάνωση εκστρατειών ευαισθητοποίησης και εκδηλώσεων σχετικά με τα οφέλη της ενεργής μετακίνησης για την υγεία, το περιβάλλον και την κοινότητα.	14ο Δημοτικό, 5ο Νηπιαγωγείο, 2ο Δημοτικό σχολείο, 1ο Νηπιαγωγείο	Σχολεία, γονείς Δήμος Ρεθύμνης, Τοπικοί φορείς	2026
ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ: ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ					
Κάλυψη λεωφορείων	3	• Αύξηση της κάλυψης των σχολικών λεωφορείων • Βελτίωση των διαδρομών/υπηρεσιών δημοσίων μεταφορών που προσφέρονται σε αστικές περιοχές	14ο Δημοτικό, 5ο Νηπιαγωγείο, 2ο Δημοτικό σχολείο, 1ο Νηπιαγωγείο, 3ο Γυμνάσιο	Δημόσιες μεταφορές Δήμος Ρεθύμνης	2027

ΜΕΡΟΣ 3

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΚΥΡΙΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ

3.1 ΠΙΛΟΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ

Η τοπική ομάδα δράσης ULG αποφάσισε να υλοποιήσει τρεις πιλοτικές δράσεις στο Δήμο Ρεθύμνης:

- ΠΕΖΟΠΟΡΙΚΟ ΛΕΩΦΟΡΕΙΟ - PEDIBUS
- ΣΧΟΛΙΚΟΙ ΔΡΟΜΟΙ
- ΠΑΡΚΟ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

Στις επόμενες ενότητες, κάθε πιλοτική δράση περιγράφεται λεπτομερώς..

3.1.1 ΠΕΖΟΠΟΡΙΚΟ ΛΕΩΦΟΡΕΙΟ- PEDIBUS

Pedibus: Ενθάρρυνση της ενεργής και ασφαλούς μετακίνησης προς το σχολείο

Τον Μάιο του 2025, ο Δήμος Ρεθύμνης ξεκίνησε πιλοτικά την πρωτοβουλία Pedibus, ένα εποπτευόμενο, οργανωμένο πρόγραμμα μετακίνησης με τα πόδια προς το σχολείο, με στόχο τη μείωση της εξάρτησης από το αυτοκίνητο, την προώθηση της σωματικής άσκησης και την ενίσχυση της οδικής ασφάλειας των μαθητών. Βασισμένο σε μια απλή ιδέα, το Pedibus λειτουργεί σαν ένα «λεωφορείο με τα πόδια», με καθορισμένες διαδρομές, «στάσεις» και ενήλικες εθελοντές που συνοδεύουν τα παιδιά με ασφάλεια στο σχολείο.

Εικόνα 8: Λογότυπο Pedibus

Για την υλοποίηση της πρωτοβουλίας, ο Δήμος συνεργάστηκε με γονείς, εκπαιδευτικούς και δημοτικούς υπαλλήλους για τον συντονισμό και την επίβλεψη της διαδρομής. Η δράση απευθυνόταν στους μαθητές του 2ου δημοτικού σχολείου και υποστηρίχθηκε από μαθητές του 3ου γυμνασίου. Η πρωτοβουλία έτυχε **θετικής ανταπόκρισης** και ενθουσιασμού από την τοπική κοινότητα, ενώ η συνολική συμμετοχή ανέδειξε τόσο τις **προοπτικές** όσο και τις **προκλήσεις** της.

Τι λειτούργησε καλά

- Οι μαθητές ανταποκρίθηκαν με ενθουσιασμό, κατανοώντας την ιδέα και εκδηλώνοντας σαφές ενδιαφέρον για συμμετοχή.
- Η συμμετοχή των **μεγαλύτερων μαθητών** από το 3ο Γυμνάσιο έπαιξε σημαντικό ρόλο, προσφέροντας ασφάλεια και έμπνευση στους μικρότερους. Η παρουσία τους έκανε τη μετάβαση στο σχολείο με τα πόδια πιο συναρπαστική και ενδιαφέρουσα.
- Δημιουργικά στοιχεία, όπως **πλακάτ και σημαίες** φτιαγμένες από τους μαθητές, πρόσθεσαν μια εορταστική νότα και ενθάρρυναν τη συνεργασία μεταξύ των σχολείων.
- Η προσθήκη **στάσεων Kiss & Ride** επέτρεψε στις οικογένειες που συνήθως μετακινούνται με αυτοκίνητο να συμμετάσχουν, αυξάνοντας την συμμετοχή στην πρωτοβουλία.

- Η πρωτοβουλία ενίσχυσε την ιδέα περί «ενεργής κινητικότητας», ενδυνάμωσε τις σχέσεις μεταξύ των σχολείων και μείωσε την κυκλοφορία γύρω από τις σχολικές περιοχές κατά τη διάρκεια της εβδομάδας υλοποίησης.

Τι το εμπόδιζε

Παρά την θετική ανταπόκριση, η συνολική συμμετοχή των μαθητών παρέμεινε χαμηλή. Το κύριο εμπόδιο ήταν η διστακτικότητα των γονέων, κυρίως λόγω:

- Της ισχυρής προσκόλλησης στην καθιερωμένη ρουτίνα (π.χ. καθημερινή μεταφορά με αυτοκίνητο),
- Των μεθόδων επικοινωνίας (ηλεκτρονικά μηνύματα και έντυπα) που δεν κατάφεραν να μεταδώσουν με σαφήνεια τον τρόπο λειτουργίας της πρωτοβουλίας και τα οφέλη της.

Εικόνα 9: Pedibus στο Ρέθυμνο

Βασικά διδάγματα και συστάσεις

Το πιλοτικό πρόγραμμα πεζοπορικό λεωφορείο - Pedibus απέδειξε ότι η ιδέα έχει **πραγματικά δυναμική**, αλλά η επιτυχία της εξαρτάται από την **κατανόηση, την εμπιστοσύνη και τη συμμετοχή** των γονέων. Με βάση την εμπειρία του πιλοτικού προγράμματος, προτείνονται οι ακόλουθες βελτιώσεις:

- **Πιο διαδραστική επικοινωνία** με τους γονείς (π.χ. ζωντανές παρουσιάσεις, σύντομα επεξηγηματικά βίντεο, σχολικές συναντήσεις).
- Μεγαλύτερη έμφαση στα **οφέλη για τα παιδιά**: βελτίωση της υγείας, της ασφάλειας, της ανεξαρτησίας και μείωση του περιβαλλοντικού αντίκτυπου.
- **Σταδιακή εφαρμογή**: Ξεκινώντας σε μικρή κλίμακα και αυξάνοντας τη συμμετοχή με την πάροδο του χρόνου μπορεί να συμβάλει στην πιο φυσική αλλαγή των συνηθειών.
- **Μαθητές πρεσβευτές**: Η συμμετοχή των μεγαλύτερων μαθητών ως προωθητών του Πεζοπορικού λεωφορείου -Pedibus μπορεί να επηρεάσει θετικά τους μικρότερους συμμαθητές τους και τους γονείς τους.

- Ο φιλικός ανταγωνισμός μεταξύ των τάξεων (π.χ. ανταμοιβή για τη μεγαλύτερη συμμετοχή) μπορεί να δημιουργήσει ενθουσιασμό και να παρακινήσει τους συμμαθητές.

Συμπέρασμα

Η πρωτοβουλία του πεζοπορικού λεωφορείου Pedibus στο Ρέθυμνο έδειξε ότι **το περπάτημα προς το σχολείο μπορεί να είναι κάτι περισσότερο από απλή μετακίνηση**, μπορεί να είναι μια κοινή εμπειρία που προάγει την υγεία, την ανεξαρτησία και τη σύνδεση με την κοινότητα. Με την ενίσχυση της συμμετοχής των γονέων και μερικές στρατηγικές προσαρμογές, το πεζοπορικό λεωφορείο- Pedibus έχει τη δυνατότητα να γίνει ένα μόνιμο μέρος της καθημερινής σχολικής ζωής στο Ρέθυμνο.

3.1.2 ΣΧΟΛΙΚΟΣ ΔΡΟΜΟΣ – SCHOOL STREETS

Σχολικοί δρόμοι: Ασφαλέστερες ζώνες χωρίς αυτοκίνητα γύρω από τα σχολεία

Από τις 5 έως τις 9 Μαΐου 2025, ο Δήμος Ρεθύμνης ξεκίνησε ένα πιλοτικό πρόγραμμα της πρωτοβουλίας «School Streets» (Σχολικοί Δρόμοι), περιορίζοντας προσωρινά την κυκλοφορία μηχανοκίνητων οχημάτων γύρω από το 2ο Δημοτικό Σχολείο κατά τις ώρες αιχμής. Ο στόχος ήταν απλός αλλά ισχυρός: να δημιουργηθεί ένα ασφαλέστερο, πιο ήσυχο και πιο φιλόξενο περιβάλλον για τους μαθητές, δίνοντας προτεραιότητα στους πεζούς και τους ποδηλάτες στην είσοδο του σχολείου.

Η πρωτοβουλία, που υλοποιήθηκε κατά μήκος της οδού Δημοκρατίας, ανακατεύθυνε την κυκλοφορία για μόλις 30 λεπτά κάθε πρωί (7:50-8:20 π.μ.), με την υποστήριξη του προσωπικού του Δήμου και της Τροχαίας. Παρά τις ανησυχίες που εκφράστηκαν κατά τη φάση του σχεδιασμού, όπως η πιθανή αντίσταση από γονείς, κατοίκους και υπεύθυνους χάραξης πολιτικής, στην πραγματικότητα το αποτέλεσμα ήταν θετικό. Η κοινότητα ανταποκρίθηκε με πλήρη αποδοχή, η κυκλοφορία κύλησε ομαλά μέσω εναλλακτικών διαδρομών και η σχολική ζώνη έγινε ορατά ασφαλέστερη και πιο ήσυχη.

Εικόνα 10: Σχολικός δρόμος στο Ρέθυμνο

Βασικά αποτελέσματα

- **Βελτίωση της ασφάλειας:** Η ζώνη χωρίς αυτοκίνητα μείωσε σημαντικά τους κινδύνους για τα παιδιά που πηγαίνουν στο σχολείο με τα πόδια ή με ποδήλατο.
- **Ομαλή διαχείριση της κυκλοφορίας:** Δεν σημειώθηκαν κυκλοφοριακές συμφορήσεις ή διαταραχές.
- **Θετική ανταπόκριση του κοινού:** Ο αρχικός σκεπτικισμός έδωσε τη θέση του σε ευρεία υποστήριξη από την κοινότητα, ενθαρρύνοντας τη συζήτηση για τη μόνιμη εφαρμογή του μέτρου.
- **Δεν αναφέρθηκαν συγκρούσεις:** Οι προβλεπόμενες αντιδράσεις από τους τοπικούς οδηγούς και κατοίκους δεν υλοποιήθηκαν

Διδάγματα

- Η αποτελεσματική συμμετοχή της κοινότητας και η **σαφής επικοινωνία** είναι απαραίτητα για την οικοδόμηση εμπιστοσύνης και κατανόησης.
- Η πιλοτική εφαρμογή του μέτρου με **στοχευμένο και χρονικά περιορισμένο** τρόπο επέτρεψε στον δήμο να δοκιμάσει τη σκοπιμότητά του με την ελάχιστη αναστάτωση.
- Η εμπειρία έδειξε ότι με τον σωστό σχεδιασμό, **οι σχολικές ζώνες χωρίς αυτοκίνητα είναι τόσο ρεαλιστικές όσο και κοινωνικά αποδεκτές**.

Συστάσεις

- **Επέκταση της πρωτοβουλίας** σε άλλα σχολεία στο Ρέθυμνο, ιδίως σε εκείνα που αντιμετωπίζουν προβλήματα κυκλοφοριακής συμφοράς ή ασφάλειας.
- **Ενεργή συμμετοχή των σχολικών κοινοτήτων**, συμπεριλαμβανομένων των γονέων, των εκπαιδευτικών και των κατοίκων της περιοχής.
- Συνδυασμός μελλοντικών εφαρμογών με **βελτιώσεις στις υποδομές**, σήμανση και μέτρα ορατότητας για την ενίσχυση των ζωνών χωρίς αυτοκίνητα.
- Συνέχιση της **αξιολόγησης και της βελτίωσης** της πρωτοβουλίας με βάση τα σχόλια της κοινότητας και τα δεδομένα κυκλοφορίας.

Συμπέρασμα

Το πιλοτικό πρόγραμμα σχολικοί δρόμοι - «School Streets» στο Ρέθυμνο απέδειξε ότι η επανεξέταση του τρόπου με τον οποίο χρησιμοποιούμε τον χώρο γύρω από τα σχολεία μπορεί να οδηγήσει σε ασφαλέστερο, υγιή και πιο φιλικό προς τα παιδιά περιβάλλον. Με την ισχυρή υποστήριξη του κοινού και την επιτυχή εφαρμογή της, η πρωτοβουλία αποτελεί ένα σημαντικό βήμα προς την κατεύθυνση της βιώσιμης αστικής κινητικότητας και της βελτίωσης της ποιότητας ζωής των σχολικών κοινοτήτων.

3.1.3 ΚΙΝΗΤΟ ΠΑΡΚΟ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

Κινητό πάρκο κυκλοφοριακής αγωγής: Προώθηση της Ευαισθητοποίησης για την Οδική Ασφάλεια μεταξύ των Παιδιών

Τον Μάιο του 2025, το Ρέθυμνο ξεκίνησε ένα πιλοτικό πρόγραμμα (Κινητό Πάρκο Κυκλοφοριακής αγωγής- Mobile Traffic Education Park) στο 14ο και 2ο Δημοτικό Σχολείο, ένα κινητό, διαδραστικό σύστημα σχεδιασμένο για να διδάσκει στα παιδιά βασικούς κανόνες οδικής ασφάλειας με διασκεδαστικό και πρακτικό τρόπο. Αυτή η προσέγγιση έφερε ένα μικρογραφικό περιβάλλον κυκλοφορίας απευθείας στις αυλές των σχολείων, με δρόμους, διασταυρώσεις, πινακίδες και φανάρια.

Τι περιελάμβανε το πρόγραμμα

- Τα παιδιά περιηγούνταν σε προσομοιωμένους δρόμους με πατίνια, εφαρμόζοντας τους κανόνες οδικής κυκλοφορίας.
- Οι εκπαιδευτικές συνεδρίες έγιναν από εκπαιδευμένους εκπαιδευτές και συνδυάζονταν με δραστηριότητες ρόλων, όπου οι μαθητές αναλάμβαναν ρόλους όπως πεζοί και οδηγοί.
- Η πρωτοβουλία ενθάρρυνε τη συνεργασία μεταξύ των σχολείων, του δήμου, της Τροχαίας και της τοπικής ακαδημίας πατινιών που παρείχε λειτουργική υποστήριξη.
- Οι επικοινωνιακές προσπάθειες εξασφάλισαν την ευαισθητοποίηση και τη συμμετοχή της κοινότητας καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας.

Εικόνα 11: Κινητό πάρκο κυκλοφοριακής αγωγής στο Ρέθυμνο

Θετικά αποτελέσματα

- Το πρόγραμμα έτυχε **θερμής υποδοχής** από μαθητές και καθηγητές, με υψηλά επίπεδα συμμετοχής και ενθουσιασμού.
- Η πρακτική, βιωματική μορφή μάθησης, βοήθησε αποτελεσματικά τα παιδιά να κατανοήσουν και να εμπεδώσουν τις γνώσεις για την οδική ασφάλεια.
- Με την εξάσκηση σε ένα ασφαλές, ελεγχόμενο περιβάλλον, οι μαθητές ανέπτυξαν μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση και υπευθυνότητα για την ασφάλειά τους στους πραγματικούς δρόμους.
- Η πρωτοβουλία ενίσχυσε τους ευρύτερους στόχους της προώθησης **της ασφαλούς, ενεργής και ανεξάρτητης μετακίνησης** των παιδιών.

Προκλήσεις

- Παρουσιάστηκαν ορισμένα προβλήματα, όπως η περιορισμένη διαθεσιμότητα της Τροχαίας κατά τη διάρκεια της υλοποίησης.
- Η διοικητική προετοιμασία και η σύναψη συμβάσεων απαιτούσαν σημαντικό χρόνο και συντονισμό.

Συστάσεις

- Συνέχιση και επέκταση του Κινητού Πάρκου Κυκλοφοριακής Αγωγής σε περισσότερα σχολεία, διασφαλίζοντας τη συμμετοχή των τοπικών αρχών κυκλοφορίας για ενισχυμένο αντίκτυπο.
- Διερεύνηση ευκαιριών για τη μόνιμη ενσωμάτωση των δράσεων στα σχολικά προγράμματα σπουδών ως τακτικό εκπαιδευτικό εργαλείο.
- Ενίσχυση της κοινοτικής προσέγγισης με σαφή επικοινωνία σχετικά με τα οφέλη της έγκαιρης εκπαίδευσης στην οδική ασφάλεια.

Συμπέρασμα

Το πιλοτικό πρόγραμμα του Κινητού Πάρκου Εκπαίδευσης στην Οδική Ασφάλεια απέδειξε ότι οι καινοτόμες, διαδραστικές προσεγγίσεις στην εκπαίδευση για την οδική ασφάλεια μπορούν να τραβήξουν την προσοχή των παιδιών και να προωθήσουν ασφαλέστερες συμπεριφορές κατά την μετακίνηση των παιδιών. Προσμοιώνοντας πραγματικές συνθήκες κυκλοφορίας σε ένα παιχνιδόκεντρικό σχολικό περιβάλλον, το Ρέθυμνο θέτει τα θεμέλια για δια βίου ασφαλείς συνήθειες κινητικότητας μεταξύ των νεότερων κατοίκων.

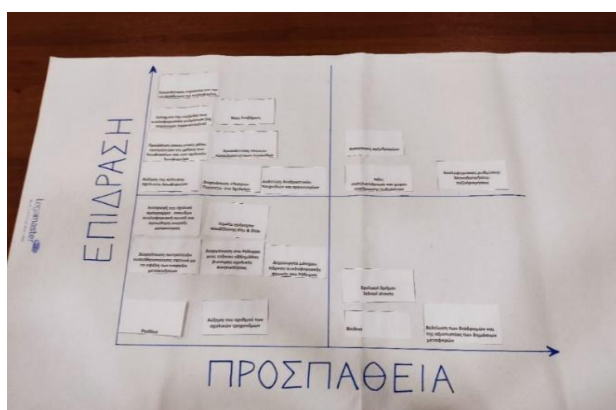
3.2 ΠΙΘΑΝΕΣ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ

Λαμβάνοντας υπόψη τις προτεινόμενες δράσεις που παρουσιάζονται στον Πίνακα 4 της ενότητας 2.2, η συνεδρίαση της ULG που πραγματοποιήθηκε στις 28 Απριλίου 2025 αποφάσισε ποιες δράσεις θα έχουν προτεραιότητα. Οι τελικές επιλογές έγιναν με τη χρήση του πίνακα «Αντίκτυπος-Προσπάθεια» και λαμβάνοντας υπόψη τα ακόλουθα 3 κριτήρια:

1. Δυνατότητα εφαρμογής σε σύντομο χρονικό διάστημα
2. Βέλτιστη λύση μεταξύ του αντίκτυπου της δράσης και της απαιτούμενης προσπάθειας
3. Αναγκαιότητα της δράσης για την επίτευξη του οράματος του Ολοκληρωμένου σχεδίου δράσης ΙΑΡ.

Στις επόμενες ενότητες παρουσιάζονται λεπτομερώς οι δράσεις και πρέπει να αναφερθεί ότι έχουν κατηγοριοποιηθεί με βάση τους 4 τομείς παρέμβασης στους οποίους κάθε δράση ταιριάζει καλύτερα. Τέλος, πρέπει να αναφερθεί ότι οι δράσεις που δεν έλαβαν προτεραιότητα θα επανεξεταστούν μετά το 2030.

Εικόνα 12: Πίνακας “Επίδραση-Προσπάθεια”

Impact-Effort Matrix

ΠΕΡΙΟΧΗ 1: ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ

1. Τίτλος δράσης: «School Streets»-Σχολικός δρόμος

Σύντομη Περιγραφή:

Το πρόγραμμα «School Streets» (Σχολικοί δρόμοι) περιλαμβάνει το προσωρινό κλείσιμο των δρόμων που βρίσκονται κοντά στην είσοδο του σχολείου, για την κυκλοφορία οχημάτων κατά τις ώρες αιχμής, άφιξης και αναχώρησης των μαθητών. Έτσι δημιουργείται μια ζώνη αποκλειστικά για πεζούς και ποδηλάτες, δίνοντας προτεραιότητα στην ασφάλεια και την ευημερία των μαθητών και των οικογενειών τους. Στόχος είναι η μείωση της κυκλοφοριακής συμφόρησης, η βελτίωση της ποιότητας του αέρα, η ενθάρρυνση της ενεργητικής μετακίνησης (περπάτημα, ποδηλασία, πατίνι και η δημιουργία ενός ασφαλέστερου και πιο ευχάριστου περιβάλλοντος γύρω από το σχολείο κατά τις ώρες αιχμής.

Συμμετέχοντες:

- Τοπικές αρχές (Δήμος Ρεθύμνης -Τεχνική Υπηρεσία)
- Τροχαία
- Σχολεία (δάσκαλοι και σύλλογος γονέων)

Υπεύθυνος δράσης:

Δήμος Ρεθύμνης

Ετοιμότητα δράσης:

Η δράση θα μπορούσε να εφαρμοστεί στο 2ο δημοτικό σχολείο, όπου θα μπορούσαν να καθοριστούν εναλλακτικά σημεία αποβίβασης και επιβίβασης. Η διάταξη των δρόμων είναι κατάλληλη για προσωρινό κλείσιμο χωρίς να δημιουργείται διαταραχή στο ευρύτερο δίκτυο κυκλοφορίας.

Κίνδυνοι:

- Η κυκλοφορία ενδέχεται να αυξηθεί στους γύρω δρόμους.
- Ταλαιπωρία για τους κατοίκους και τις επιχειρήσεις
- Αντίσταση στην αλλαγή από γονείς/πολίτες
- Γραφειοκρατία - απαραίτητες εγκρίσεις

Οικονομικοί πόροι :

Έχει σχετικά χαμηλό κόστος (<500€) που μπορεί να περιλαμβάνει:

- Σήμανση και φράγματα
- Μέσα προώθησης

Σύνδεση με τη στρατηγική:

Εξασφαλίζει ότι όλα τα παιδιά μπορούν να μετακινούνται προς το σχολείο χωρίς κίνδυνο ή φόβο και η δράση αυτή δίνει προτεραιότητα στην ασφάλεια.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ:

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ	ΕΙΣΡΟΕΣ	ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ	ΕΚΡΟΕΣ	ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ
Μελέτη σκοπιμότητας	Q1 2026		Παρακολούθηση της υπάρχουσας κυκλοφορίας του δρόμου		
Έγκριση από τις τοπικές αρχές	Q2 2026				Έλλειψη πολιτικής υποστήριξης
Ενημέρωση των πολιτών για την πρωτοβουλία	Q3 2026		Πανό, ανακοινώσεις στον τοπικό τύπο, κάλυψη στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης		Ανεπαρκής δέσμευση
Υλοποίηση δράσης	Q4 2026				

2. Τίτλος δράσης: Kiss & Ride

Σύντομη Περιγραφή:

Το «Kiss & Ride» είναι μια ειδικά διαμορφωμένη περιοχή κοντά στην είσοδο ενός σχολείου, όπου οι γονείς μπορούν να αφήνουν ή να παραλαμβάνουν γρήγορα τα παιδιά τους χωρίς να βγαίνουν από τα αυτοκίνητά τους. Στόχος είναι να μειωθεί η κυκλοφοριακή συμφόρηση γύρω από το σχολείο, να βελτιωθεί η ασφάλεια των πεζών (ειδικά των παιδιών) και να ελαχιστοποιηθεί η χρήση των αυτοκινήτων, συμβάλλοντας έτσι στη βελτίωση της ποιότητας του αέρα. Ο στόχος είναι να διευκολυνθεί η γρήγορη και αποτελεσματική διαδικασία παράδοσης/παραλαβής, ενθαρρύνοντας τους γονείς να αποφεύγουν να παρκάρουν σε πολυσύχναστους δρόμους.

Συμμετέχοντες:

- Τοπικές αρχές (Δήμος Ρεθύμνης-Τεχνική Υπηρεσία)
- Γονείς
- Σχολεία (δάσκαλοι- μαθητές)

Υπεύθυνος δράσης:

Δήμος Ρεθύμνης

Ετοιμότητα δράσης:

Η δράση θα μπορούσε να εφαρμοστεί στο 2ο Δημοτικό Σχολείο, στο 14ο Δημοτικό Σχολείο και στο 3ο Γυμνάσιο, όπου θα μπορούσαν να δημιουργηθούν σημεία αποβίβασης και επιβίβασης χωρίς να προκαλέσει διαταραχή στο ευρύτερο δίκτυο κυκλοφορίας.

Κίνδυνοι:

- Ορισμένοι γονείς μπορεί να θεωρήσουν το Kiss & Ride λιγότερο βολικό από την προηγούμενη ρουτίνα τους για την αποβίβαση/επιβίβαση των παιδιών τους
- Περιορισμένοι χώροι
- Έλλειψη συμμόρφωσης

Οικονομικοί πόροι:

Περίπου 500€ ανά περιοχή και μπορεί να περιλαμβάνει:

- Σήμανση και πινακίδες
- Μέσα προώθησης

Σύνδεση με τη στρατηγική:

Μείωση της κυκλοφορίας γύρω από τα σχολεία και βελτίωση της ποιότητας του αέρα, του θορύβου και δημιουργία ενός πιο ήρεμου περιβάλλοντος κοντά στις εισόδους των σχολείων.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ:

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ	ΕΙΣΡΟΕΣ	ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ	ΕΚΡΟΕΣ	ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ
Επιλογή τοποθεσίας	Q1 2026		Προσδιορισμός των διαθέσιμων σημείων παράδοσης και παραλαβής		
Έγκριση από τις τοπικές αρχές	Q2 2026				
Ενημέρωση των γονέων για την πρωτοβουλία	Q3 2026		Ανακοινώσεις στον τοπικό τύπο, κάλυψη στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης		Ανεπαρκής δέσμευση και έλλειψη συμμόρφωσης
Υλοποίηση δράσης	Q4 2026		Σήμανση περιοχής, εγκατάσταση πινακίδων		

3. Τίτλος δράσης: Pedibus

Σύντομη περιγραφή:

Η δράση «Εφαρμογή Pedibus (Πεζοπορικό Λεωφορείο)» περιλαμβάνει τη δημιουργία οργανωμένων ομάδων πεζοπορίας για τους μαθητές, ώστε να μετακινούνται από και προς το σχολείο υπό την επίβλεψη ενήλικων εθελοντών. Το Pedibus λειτουργεί σαν ένα «λεωφορείο με τα πόδια», ακολουθώντας μια καθορισμένη διαδρομή με συγκεκριμένες «στάσεις» όπου τα παιδιά μπορούν να ενταχθούν στην ομάδα ή να αποχωρήσουν. Στόχος είναι η μείωση της κυκλοφορίας των αυτοκινήτων γύρω από το σχολείο, η βελτίωση της ποιότητας του αέρα, η προώθηση της σωματικής δραστηριότητας μεταξύ των μαθητών, η ενίσχυση της ευαισθητοποίησης για την οδική ασφάλεια και η καλλιέργεια ενός αισθήματος κοινότητας.

Συμμετέχοντες:

- Σύλλογος γονέων
- Σχολεία (δάσκαλοι- μαθητές)
- Τοπικές αρχές (Δήμος Ρεθύμνης-Τεχνική Υπηρεσία)

Υπεύθυνος δράσης:

Σύλλογος γονέων

Ετοιμότητα δράσης:

Η δράση θα μπορούσε να υλοποιηθεί στο 2ο δημοτικό σχολείο, όπου οι υπάρχουσες υποδομές μπορούν να υποστηρίξουν τη δράση.

Κίνδυνοι:

- Προσέλευση και διατήρηση εθελοντών
- Αλλαγές στο πρόγραμμα της οικογένειας
- Έλλειψη συμμετοχής/εμπλοκής

Οικονομικοί πόροι:

Περίπου 1000€ και μπορεί να περιλαμβάνει:

- Σήμανση/στάσεις
- Γιλέκα υψηλής ορατότητας
- Υλικά επικοινωνίας

Σύνδεση με την στρατηγική:

Ενθαρρύνει τη σωματική δραστηριότητα και υποστηρίζει φιλικές προς το περιβάλλον επιλογές μετακίνησης.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ:

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ	ΕΙΣΡΟΕΣ	ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ	ΕΚΡΟΕΣ	ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ
Έγκριση από τον Σύλλογο Γονέων/το Σχολείο	Q1 2026		Διεξαγωγή έρευνας σε όλους τους γονείς για να εκτιμηθεί το ενδιαφέρον τους		Έλλειψη υποστήριξης
Ενημέρωση γονέων για την δράση μέσω του συλλόγου τους	Q2 2026		Εντοπισμός πιθανών συμμετεχόντων και εθελοντών.		Έλλειψη υποστήριξης
Σχεδιασμός διαδρομής	Q3 2026		1. Προσδιορισμός ασφαλών και αποδοτικών διαδρομών για πεζούς 2. Καθορισμός των στάσεων του Pedibus		
Ενημέρωση των γονέων και προώθηση της πρωτοβουλίας	Q3 2026		Ανακοινώσεις στο σχολείο, ανακοινώσεις στον τοπικό Τύπο, κάλυψη από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης		Ελλιπής δέσμευση
Καθιέρωση πρωτοκόλλων επικοινωνίας	Q3 2026	Ομαδικές συζητήσεις στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης/email	Καθορισμός συντονιστή επικοινωνίας		
Υλοποίηση δράσης	Q4 2026				

4. Τίτλος δράσης: Διαβάσεις πεζών

4.1 Απλές διαβάσεις πεζών

Σύντομη περιγραφή:

Η δράση αυτή περιλαμβάνει τον σχεδιασμό, την έγκριση και τη φυσική εγκατάσταση νέων διαβάσεων πεζών (zebra crossings) και τη συντήρηση των ήδη υπάρχουσών, γύρω από τις σχολικές περιοχές. Στόχος είναι να παρέχεται ένα ασφαλές και καθορισμένο σημείο διέλευσης για τους πεζούς, ιδίως τους μαθητές και τις οικογένειές τους, αυξάνοντας έτσι την ορατότητά τους στους οδηγούς και μειώνοντας τον κίνδυνο ατυχημάτων.

Συμμετέχοντες:

- Τοπικές αρχές (Δήμος Ρεθύμνης-Τεχνική Υπηρεσία)
- Αστυνομία /Τροχαία
- Γονείς/συνοδοί

Υπεύθυνος δράσης:

Δήμος Ρεθύμνης-Τεχνική υπηρεσία

Ετοιμότητα δράσης:

Η δράση θα μπορούσε να εφαρμοστεί στο 1ο και 5ο Νηπιαγωγείο, στο 2ο και 14ο Δημοτικό Σχολείο, καθώς και στο 3ο Γυμνάσιο. Ειδικότερα, για το 14ο Δημοτικό και το 5ο Νηπιαγωγείο, υπάρχει σαφής ανάγκη για επιπλέον διαβάσεις πεζών.

Κίνδυνοι:

- Διοικητικές καθυστερήσεις (γραφειοκρατία)
- Περιορισμοί χρηματοδότησης
- Έλλειψη ευαισθητοποίησης των οδηγών
- Απαιτείται συντήρηση

Οικονομικοί πόροι:

Περίπου 500 € ανά απλή διάβαση πεζών (γραμμές και πινακίδες) και, εάν χρησιμοποιηθούν θερμοπλαστικά υλικά, περίπου 2500 € ανά διάβαση.

- Δημοτικός προϋπολογισμός

Σύνδεση με την στρατηγική:

Βελτίωση της προσβασιμότητας του σχολείου και προτεραιότητα στην ασφάλεια.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ:					
ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ	ΕΙΣΡΟΕΣ	ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ	ΕΚΡΟΕΣ	ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ
Τοπογραφική αποτύπωση, σχεδιασμός και προδιαγραφές	Q1 2026				
Εγκρίσεις και άδειες	Q3 2026				Καθυστερήσεις λόγω γραφειοκρατίας
Εργασίες πεδίου	Q1 2027	Θερμοπλαστικά υλικά		Μεγαλύτερη διάρκεια ζωής και μειωμένη ανάγκη συντήρησης	Περιορισμοί χρηματοδότησης
Εκστρατεία ευαισθητοποίησης του κοινού	Q2 2027		Ενημερωτικές εκστρατείες για την ευαισθητοποίηση σχετικά με τον σεβασμό και τη χρήση των διαβάσεων πεζών		
Συνεχής συντήρηση	Q1 2028				

4. Τίτλος δράσης: Διαβάσεις πεζών

4.2 Έξυπνες διαβάσεις πεζών

Σύντομη περιγραφή:

Η δράση αυτή περιλαμβάνει τον σχεδιασμό και τη φυσική εγκατάσταση νέων έξυπνων διαβάσεων πεζών (ραντάρ, οπτικά σήματα) γύρω από τις σχολικές περιοχές. Στόχος είναι να παρέχεται ένα ασφαλές και καθορισμένο σημείο διέλευσης για τους πεζούς, και ιδίως τους μαθητές, μέσω της αύξησης της ορατότητας στους οδηγούς και της μείωσης του κινδύνου ατυχημάτων.

Συμμετέχοντες:

- Τοπικές αρχές (Δήμος Ρεθύμνης-Τεχνική Υπηρεσία)
- Αστυνομία /Τροχαία
- Γονείς/συνοδοί

Υπεύθυνος δράσης:

Δήμος Ρεθύμνης-Τεχνική υπηρεσία

Ετοιμότητα δράσης:

Η δράση θα μπορούσε να εφαρμοστεί σε διαβάσεις πεζών της γύρω περιοχής του 1ου Νηπιαγωγείου και του 2ου Δημοτικού Σχολείου, καθώς και στην περιοχή του 5ου Νηπιαγωγείου και του 14ου Δημοτικού Σχολείου. Έχει ήδη υποβληθεί αίτηση χρηματοδότησης στο πλαίσιο σχετικής πρόσκλησης.

Κίνδυνοι

- Γραφειοκρατικές καθυστερήσεις
- Έλλειψη ευαισθητοποίησης των οδηγών
- Απαιτείται συντήρηση

Οικονομικοί πόροι:

Περίπου 20.000€ για κάθε έξυπνη διάβαση πεζών

- Δημοτικός/περιφερειακός προϋπολογισμός
- Κρατικές επιχορηγήσεις

Σύνδεση με την στρατηγική:

Βελτίωση της προσβασιμότητας του σχολείου και προτεραιότητα στην ασφάλεια.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ:

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ	ΕΙΣΡΟΕΣ	ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ	ΕΚΡΟΕΣ	ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ
Τοπογραφική αποτύπωση, σχεδιασμός και προδιαγραφές	Q1 2026				
Εγκρίσεις και άδειες	Q2 2026				Γραφειοκρατικές καθυστερήσεις
Εργασίες πεδίου	Q1 2027				Έγκριση χρηματοδότησης, καθυστερήσεις στη διαδικασία υποβολής προσφορών
Εκστρατεία ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης	Q1 2027		Ενημερωτικές εκστρατείες για την ευαισθητοποίηση σχετικά με τον σεβασμό και τη χρήση των διαβάσεων πεζών		
Συνεχής συντήρηση	Q1 2028				

5. Τίτλος δράσης: Πεζοδρόμια

Σύντομη περιγραφή:

Η δράση αυτή εστιάζει στη διασφάλιση της ύπαρξης ασφαλών, προσβάσιμων και καλά συντηρημένων πεζοδρομίων που οδηγούν και περιβάλλουν τις σχολικές εγκαταστάσεις. Στόχος είναι η δημιουργία ενός ασφαλούς και άνετου περιβάλλοντος για τους μαθητές, τους γονείς, τους εκπαιδευτικούς και το προσωπικό που μετακινούνται πεζή από και προς το σχολείο, ενθαρρύνοντας την ενεργητική μετακίνηση και βελτιώνοντας τη συνολική ασφάλεια των πεζών στη σχολική ζώνη.

Συμμετέχοντες:

- Τοπικές αρχές (Δήμος Ρεθύμνης-Τεχνική Υπηρεσία)
- Σχολεία (δάσκαλοι- μαθητές)

Υπεύθυνος δράσης:

Δήμος Ρεθύμνης

Ετοιμότητα δράσης:

Πολύ περιορισμένες υποδομές στην αστική περιοχή κοντά στο 14ο δημοτικό σχολείο, γεγονός που οδηγεί σε χαμηλή ετοιμότητα για την προώθηση ενεργών τρόπων μεταφοράς.

Κίνδυνοι:

- Περιορισμοί Χρηματοδότησης
- Γραφειοκρατικές καθυστερήσεις
- Απαιτήσεις συντήρησης
- Περιορισμοί χώρου

Οικονομικοί πόροι:

Απαιτείται πλήρης ανακαίνιση του χώρου και, ως εκ τούτου, η δράση απαιτεί περίπου 500.000 ευρώ.

- Δημοτικός προϋπολογισμός
- Κρατικές επιχορηγήσεις/χρηματοδότηση από το ΕΤΠΑ/ευρωπαϊκά προγράμματα

Σύνδεση με την στρατηγική:

Η δράση αυτή προάγει την ασφάλεια και την ενεργή κινητικότητα, εξασφαλίζοντας ότι όλα τα παιδιά μπορούν να μετακινούνται προς το σχολείο με μεγαλύτερη ασφάλεια.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ:

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ	ΕΙΣΡΟΕΣ	ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ	ΕΚΡΟΕΣ	ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ
Σχεδιασμός και μελέτη	Q1 2028		Προσδιορισμός των αναγκών και ανάπτυξη σχεδίων για την αναβάθμιση των πεζοδρομίων, τον επανασχεδιασμό των δρόμων, την κατασκευή νέων πεζοδρομίων, διασφαλίζοντας την τήρηση των προτύπων προσβασιμότητας.		1. Περιορισμοί χώρου, 2. προκλήσεις τοπίου, ανώμαλες επιφάνειες κ.λπ 3. περιορισμένος διαθέσιμος δημόσιος χώρος 4. Πρόσθετος προϋπολογισμός για αποζημίωση ιδιωτικών ιδιοκτησιών
Εγκρίσεις και άδειες	Q2 2028				Γραφειοκρατικές καθυστερήσεις
Εργασίες πεδίου	Q2 2029				1. Εξασφάλιση χρηματοδότησης 2. Καθυστερήσεις στη διαδικασία σύναψης συμβάσεων 3. Ενδεχόμενη αύξηση της κυκλοφορίας στους γειτονικούς δρόμους 4. Ενδεχόμενη επίδραση στους κατοίκους/επιχειρήσεις που βρίσκονται κοντά στο εργοτάξιο

6. Τίτλος δράσης: Χώροι στάθμευσης ποδηλάτων

Σύντομη περιγραφή:

Η δράση αυτή περιλαμβάνει τον σχεδιασμό, τη χρηματοδότηση και την εγκατάσταση ασφαλών και προσβάσιμων χώρων στάθμευσης ποδηλάτων στους χώρους των σχολείων. Στόχος είναι να παρέχεται στους μαθητές, τους εκπαιδευτικούς και το προσωπικό ένας ασφαλής χώρος για να κλειδώνουν τα ποδήλατά τους, ενθαρρύνοντας έτσι τη χρήση του ποδηλάτου ως ένα βιώσιμο και αειφόρο μέσο μεταφοράς από και προς το σχολείο.

Συμμετέχοντες:

- Τοπικές αρχές (Δήμος Ρεθύμνης-Τεχνική Υπηρεσία)
- Σχολεία (δάσκαλοι- μαθητές)
- Γονείς

Υπεύθυνος:

Δήμος Ρεθύμνης

Ετοιμότητα δράσης:

Η δράση μπορεί να υλοποιηθεί στο 3ο γυμνάσιο και στο 2ο δημοτικό σχολείο, δίνοντας προτεραιότητα σε σχολεία του κέντρου όπου υπάρχουν υποδομές ποδηλασίας.

Κίνδυνοι:

Κανένας

Οικονομικοί πόροι:

Περίπου 500€για κάθε βάση

- Προϋπολογισμός Δήμου

Σύνδεση με την στρατηγική:

Η δράση αυτή προωθεί την ποδηλασία και μειώνει τις ανησυχίες σχετικά με την ασφάλεια φύλαξης των ποδηλάτων κατά τη διάρκεια των μαθημάτων.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ:

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ	ΕΙΣΡΟΕΣ	ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ	ΕΚΡΟΕΣ	ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟ I
Αξιολόγηση αναγκών και σχεδιασμός	Q2 2026		Προσδιορισμός της απαιτούμενης ποσότητας και εξερεύνηση διαφορετικών τύπων λύσεων στάθμευσης ποδηλάτων.		
Έγκριση από τις τοπικές αρχές	Q3 2026				
Προμήθεια/εγκατάσταση	Q1 2027				

ΠΕΡΙΟΧΗ 2: ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ

7. Τίτλος δράσης: Σήματα προειδοποίησης της κυκλοφορίας στα σχολεία

Σύντομη Περιγραφή:

Η δράση αυτή περιλαμβάνει τη στρατηγική τοποθέτηση σηματοδότησης γύρω από τις σχολικές ζώνες, ώστε να προειδοποιούνται οι οδηγοί για την παρουσία παιδιών και να ενθαρρύνονται οι χαμηλότερες ταχύτητες. Αυτό περιλαμβάνει την εγκατάσταση συμβατικών προειδοποιητικών πινακίδων σχολείου. Διερευνάται επίσης η χρήση φωτεινών σηματοδοτών με αναλάμποντα φώτα. Στόχος είναι η αύξηση της επίγνωσης των οδηγών, η μείωση της ταχύτητας των οχημάτων και η βελτίωση της ασφάλειας.

Συμμετέχοντες:

- Τοπικές αρχές (Δήμος Ρεθύμνης-Τεχνική Υπηρεσία)
- Σχολεία (δάσκαλοι- μαθητές)
- Οδηγοί
- Κάτοικοι περιοχής

Υπεύθυνος δράσης:

Δήμος Ρεθύμνης

Ετοιμότητα δράσης:

Η δράση θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί σε όλα τα σχολεία που συμμετέχουν.

Κίνδυνοι:

- Περιορισμοί στον προϋπολογισμό
- Καθυστερήσεις στην έκδοση αδειών

Οικονομικοί πόροι:

Περίπου 500€ για κάθε σχολείο

- Προϋπολογισμός Δήμου

Σύνδεση με την στρατηγική:

Ενίσχυση της ασφάλειας γύρω από τα σχολεία.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ:

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ	ΕΙΣΡΟΕΣ	ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ	ΕΚΡΟΕΣ	ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ
Επιλογή τοποθεσίας/επιλογή τύπου πινακίδων/προδιαγραφές	Q2 2026		Προσδιορισμός των βέλτιστων τοποθεσιών για την τοποθέτηση πινακίδων και επιλογή των κατάλληλων τύπων πινακίδων		
Έγκριση από τις τοπικές αρχές	Q3 2026				
Προμήθεια και εγκατάσταση	Q1 2027				
Συνεχής συντήρηση	Q3 2027		Διασφάλιση της ορατότητας και της καλής κατάστασης των πινακίδων.		

ΠΕΡΙΟΧΗ 3: ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ & ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ

8. Τίτλος δράσης: «Ημέρες Περπατώ προς το Σχολείο»

Σύντομη περιγραφή:

Οι «Ημέρες Περπατώ προς το Σχολείο» (Walk to School Days) είναι οργανωμένες εκδηλώσεις όπου οι μαθητές ενθαρρύνονται να περπατήσουν μέχρι το σχολείο σε καθορισμένες ημέρες. Αυτές οι εκδηλώσεις στοχεύουν στην ευαισθητοποίηση σχετικά με τα οφέλη του περπατήματος (υγεία, περιβάλλον, κοινότητα), στην προώθηση της οδικής ασφάλειας, στη μείωση της κυκλοφοριακής συμφόρησης γύρω από το σχολείο, και στη δημιουργία μιας διασκεδαστικής και ελκυστικής εμπειρίας για τους συμμετέχοντες.

Συμμετέχοντες:

- Σχολεία (δάσκαλοι- μαθητές)
- Γονείς
- Σύλλογος γονέων
- Τοπικές αρχές (Δήμος Ρεθύμνης-Τεχνική Υπηρεσία)

Υπεύθυνος δράσης:

Σύλλογος γονέων

Ετοιμότητα δράσης:

Η δράση θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί άμεσα σε όλα τα σχολεία.

Κίνδυνοι:

- Χαμηλή συμμετοχή
- Ανησυχίες για την ασφάλεια
- Έλλειψη διαρκούς αντίκτυπου

Οικονομικό πόροι:

Εκτιμώμενος προϋπολογισμός περίπου 2000€ για βραβεία-έπαθλα.

Σύνδεση με την στρατηγική:

Η δράση αυτή προωθεί την αλλαγή στάσης προς τη βιώσιμη και ενεργή κινητικότητα.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ:

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ	ΕΙΣΡΟΕΣ	ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ	ΕΚΡΟΕΣ	ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ
Έγκριση γονέων/σχολείου	Q1 2026		Έρευνα μεταξύ γονέων για τη διερεύνηση του ενδιαφέροντος		Έλλειψη υποστήριξης
Ενημερώστε τους γονείς για την ενέργεια αυτή μέσω του συλλόγου γονέων.	Q2 2026		Προσδιορίστε τους πιθανούς συμμετέχοντες και εθελοντές (εάν χρειάζεται)		Έλλειψη υποστήριξης
Ενημερώστε τους γονείς και προωθήστε την πρωτοβουλία με διαγωνισμό με βραβεία.	1 μήνα πριν την δράση		Σχολικές ανακοινώσεις, ανακοινώσεις στον τοπικό τύπο, κάλυψη από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης		Διάδοση της δράσης
Υλοποίηση	Προτεινόμενες ημερομηνίες: Ευρωπαϊκή Εβδομάδα Κινητικότητας (16-22 Σεπτεμβρίου) Παγκόσμια Ημέρα Χωρίς Αυτοκίνητο (22 Σεπτεμβρίου) Παγκόσμια Ημέρα Βιώσιμης Ανάπτυξης (25 Σεπτεμβρίου) Παγκόσμια Ημέρα για την Κλιματική Αλλαγή (4 Νοεμβρίου) Παγκόσμια Ημέρα του Παιδιού (20 Νοεμβρίου) Παγκόσμια Ημέρα Σωματικής Δραστηριότητας (6 Απριλίου) Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος (5 Ιουνίου)				

9. Τίτλος δράσης: Παιχνίδια και εργαστήρια

Σύντομη περιγραφή:

Η δράση αυτή περιλαμβάνει τη διοργάνωση διαδραστικών παιχνιδιών και εκπαιδευτικών εργαστηρίων (όπως Πάρκα Προσομοίωσης Κυκλοφορίας) για τους μαθητές, με σκοπό την προώθηση της ενεργητικής κινητικότητας και την ενίσχυση της κατανόησης των κανόνων οδικής ασφάλειας. Τα παιχνίδια θα σχεδιαστούν ώστε να είναι ελκυστικά και διασκεδαστικά, διδάσκοντας στα παιδιά την ασφαλή συμπεριφορά ως πεζούς και ποδηλάτες. Τα εργαστήρια θα παρέχουν πιο εις βάθος γνώση σχετικά με την οδική ασφάλεια, τα οφέλη της ενεργητικής μετακίνησης και τις υπεύθυνες συνήθειες κινητικότητας. Αυτές οι δραστηριότητες στοχεύουν στην καλλιέργεια μιας κουλτούρας ασφαλούς και βιώσιμης κινητικότητας από μικρή ηλικία.

Συμμετέχοντες:

- Σχολεία (δάσκαλοι- μαθητές)
- Σύλλογος γονέων
- Τοπικές αρχές (Δήμος Ρεθύμνης-Τεχνική Υπηρεσία)
- Πρωτοβάθμια & Δευτεροβάθμια εκπαίδευση

Υπεύθυνος δράσης:

Σχολεία/Σύλλογος γονέων

Ετοιμότητα δράσης:

Η δράση θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί άμεσα σε όλα τα σχολεία.

Κίνδυνοι:

- Χαμηλή συμμετοχή
- Περιορισμένος διαθέσιμος χρόνος
- Έλλειψη προωθητικού υλικού
- Έλλειψη μακροπρόθεσμης επίδρασης

Οικονομικοί πόροι:

Εκτιμώμενος προϋπολογισμός περίπου 1.000€ για κάθε σχολείο

Σύλλογος γονέων

Προϋπολογισμός Δήμου

Σύνδεση με την στρατηγική:

Προωθεί μια αλλαγή στάσης που δίνει προτεραιότητα στην υγεία, τη βιωσιμότητα και τα οφέλη για την κοινότητα.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ:

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ	ΕΙΣΡΟΕΣ	ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ	ΕΚΡΟΕΣ	ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ
Έγκριση και άδειες σχολείου	Q1 2026				Έλλειψη υποστήριξης/ενδιαφέροντος από τους εκπαιδευτικούς
Καθορισμός παιχνιδιών και εργαστηρίων	Q2 2026	Υποστηρικτικό υλικό	Επιτραπέζια παιχνίδια, διαγωνισμοί, χειροτεχνία, παιχνίδια υπολογιστή, πάρκα κυκλοφορίας		
Ενσωμάτωση στο πρόγραμμα διδασκαλίας του σχολείου	Q3 2026		Συμπεριλάβετε παιχνίδια και εργαστήρια στις σχολικές δραστηριότητες		Ανεπαρκής δέσμευση
Υλοποίηση	Όλο το σχολικό έτος				

ΑΡ	ΤΙΤΛΟΣ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΒΑΣΙΚΟΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΕΣ	ΠΡΟΤΑΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ
1.	Υλικό και παιχνίδια για την οδική ασφάλεια	Ένα ολοκληρωμένο πακέτο οδικής ασφάλειας έχει σχεδιαστεί για μαθητές ηλικίας 4 έως 14 ετών και περιλαμβάνει επιτραπέζιο παιχνίδι, χαλάκι αισθητηριακής διαδρομής, κάρτες οδικής συμπεριφοράς, φύλλα δραστηριοτήτων και τα απαραίτητα βοηθήματα για πρακτικά μαθήματα στην τάξη.	Ινστιτούτο Οδικής Ασφάλειας «Πάνος Μυλωνάς»	Κόστος 1.700 € ανά κουτί (ο Δήμος Ρεθύμνου μπορεί αρχικά να παρέχει 1 κουτί, το οποίο διατίθεται δωρεάν στα σχολεία μέσω φόρμας κράτησης)
2.	Διαγωνισμός ψηφιακής δημιουργίας & Εκπαίδευση εκπαιδευτικών	2.1 Ψηφιακός διαγωνισμός με θέματα οδικής ασφάλειας (πεζοί, ποδηλάτες) για σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Διαδικτυακά σεμινάρια κατάρτισης για εκπαιδευτικούς και ψηφιακά εργαλεία για τον διαγωνισμό ψηφιακής δημιουργίας. 2.2 Ετήσια, πιο σταθερά και πιστοποιημένα εκπαιδευτικά σεμινάρια (για την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση) που παρέχουν πιστοποίηση στους εκπαιδευτικούς.	Ινστιτούτο Οδικής Ασφάλειας «Πάνος Μυλωνάς»	2.1 Δωρεάν 2.2 Ετήσια επιμόρφωση εκπαιδευτικών: 1.000 ευρώ ετησίως
3.	Κινητό πάρκο κυκλοφοριακής αγωγής	Το πρόγραμμα αυτό προσφέρει πρακτική εκπαίδευση στους μαθητές του Δημοτικού Σχολείου μέσω μιας προσομοίωσης Κινητού Πάρκου Κυκλοφορίας που κατασκευάζεται απευθείας στην αυλή του σχολείου. Το πάρκο είναι εξοπλισμένο με μοντέλα κτιρίων, ειδική σήμανση κυκλοφορίας, αυτόματα φανάρια, διαβάσεις πεζών και βασικό εξοπλισμό (πατίνια/κράνη) ώστε οι μαθητές να μπορούν να εξασκούνται μία φορά το χρόνο στην ασφαλή διαδρομή και τους κανόνες κυκλοφορίας. Στόχος αυτού του προγράμματος είναι η δημιουργία ομάδων εκπαίδευσης στην ποδηλασία και η παροχή πρακτικής διδασκαλίας για την ασφαλή μετακίνηση εντός του αστικού περιβάλλοντος.	Ακαδημία πατινιών σε συνεργασία με την τροχαία	Σύλλογος γονέων (Κόστος €700 ανά Σχολείο)
4.	Μαθήματα ποδηλασίας και κυκλοφοριακή αγωγή	Επίπεδο 1: Επικεντρώνεται στη δημιουργία εξατομικευμένων ομάδων μάθησης με βάση τη συγκεκριμένη ηλικία και το επίπεδο δεξιοτήτων των μαθητών. Επίπεδο 2: Παρέχει προχωρημένα μαθήματα για την ασφαλή μετακίνηση εντός της πόλης, καλύπτοντας τους βασικούς κανόνες κυκλοφοριακής αγωγής και τις πρακτικές για τους ποδηλάτες. Η διάρκεια είναι από τον Οκτώβριο έως τον Μάιο.	ΑΤΛΑΣ Ποδηλατικός Σύλλογος Ρεθύμνου	Γονείς (Κάλυψη κόστους ανά μαθητή/μηνιαία)
5.	Ομάδα εθελοντών & Ετήσια παραγωγή υλικού	Στόχος αυτής της δράσης είναι η δημιουργία και η διατήρηση ενός ετήσιου, ενημερωμένου ψηφιακού αρχείου εκπαιδευτικού υλικού (συμπεριλαμβανομένων δραστηριοτήτων και παιχνιδιών) ώστε να το χρησιμοποιούν οι εκπαιδευτικοί όλων των σχολείων και να το διαδίδουν μέσω οργανωμένων εκδηλώσεων.	Εθελοντές εκπαιδευτικοί & συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Κρήτης, Παιδαγωγικό Τμήμα, Μαθητές σχολείων (με την υποστήριξη της Διεύθυνσης Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης)	Δήμος Ρεθύμνης (Κόστος: €500 για πιθανά υλικά)

10. Τίτλος δράσης: Αύξηση της κάλυψης των λεωφορείων

Σύντομη περιγραφή:

Η δράση αυτή στοχεύει στη βελτίωση των δημόσιων συγκοινωνιών για τους μαθητές, μέσω της εισαγωγής ή της επέκτασης δρομολογίων κοντά στα σχολεία, της αύξησης της συχνότητας κατά τις σχολικές ώρες και της ευθυγράμμισης των προγραμμάτων με το σχολικό ωράριο. Στόχος είναι να προσφερθεί ασφαλής και αξιόπιστη μεταφορά, να μειωθεί η χρήση αυτοκινήτου για τις σχολικές μετακινήσεις, να ελαφρύνει η κυκλοφοριακή συμφόρηση και να προωθηθούν βιώσιμες συνήθειες κινητικότητας.

Συμμετέχοντες:

- Δήμος Ρεθύμνης
- ΚΤΕΛ
- Σχολεία

Υπεύθυνος δράσης:

ΚΤΕΛ

Ετοιμότητα δράσης:

Η πρωτοβουλία για τη βελτίωση κάλυψης με λεωφορεία του 14ου Δημοτικού Σχολείου βρίσκεται στο στάδιο του σχεδιασμού, καθώς έχει εντοπιστεί η ανάγκη. Η ενίσχυση της πρόσβασης με σχολικά λεωφορεία αναμένεται να μειώσει τις μετακινήσεις με Ι.Χ. και την κυκλοφοριακή συμφόρηση γύρω από το σχολείο.

Κίνδυνοι:

- Υψηλό κόστος εφαρμογής: Η επέκταση ή η προσαρμογή των υπηρεσιών λεωφορείων ενδέχεται να απαιτήσει σημαντικούς οικονομικούς πόρους, ειδικά χωρίς εξωτερική χρηματοδότηση.
- Συντονισμός πολλαπλών ενδιαφερόμενων φορέων: Η εμπλοκή διαφόρων παραγόντων (δήμος, αρχές μεταφορών, σχολείο, γονείς)
- Γραφειοκρατικές καθυστερήσεις: Οι διοικητικές διαδικασίες και οι διαφορετικές θεσμικές προτεραιότητες
- Περιορισμοί υποδομών: Οδικές συνθήκες ή η έλλειψη χώρου για ασφαλείς στάσεις λεωφορείων κοντά στο σχολείο.

Οικονομικοί πόροι: Υπό καθορισμό

Σύνδεση με την στρατηγική:

Βιώσιμη αστική ανάπτυξη: Μειώνει τις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα και προωθεί τις φιλικές προς το περιβάλλον μεταφορές. Βελτιωμένη προσβασιμότητα Μειωμένη κυκλοφοριακή συμφόρηση.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ:

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ	ΕΙΣΡΟΕΣ	ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ	ΕΚΡΟΕΣ	ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ
Αξιολόγηση αναγκών και συλλογή δεδομένων	Q1, Q2 2026	Σχολικά δεδομένα, διευθύνσεις μαθητών, έρευνες	Σχεδιασμός δρομολογίων, οικονομικός σχεδιασμός	Χάρτης Κατοικιών Μαθητών, Προσδιορισμένες ελλείψεις Μετακίνησης	Διαθεσιμότητα δεδομένων, ποσοστό ανταπόκρισης στην έρευνα
Σχεδιασμός διαδρομής και χρονοδιαγράμματος	Q3 2026	Χάρτες GIS, δεδομένα κυκλοφορίας, σχολικές ώρες	Αξιολόγηση αναγκών, πιλοτικός σχεδιασμός	Προσχέδια διαδρομών, στάσεων, δρομολογίων	Εφικτότητα υλοποίησης διαδρομής, ευθυγράμμιση με τις υπάρχουσες υπηρεσίες
Προγραμματισμός πόρων και προϋπολογισμού	Q1 2026	Προσωπικό, εκτιμήσεις κόστους	Σχεδιασμός διαδρομής, εγκρίσεις	Σχέδιο πόρων, σχέδιο προϋπολογισμού	Διαθεσιμότητα χρηματοδότησης, όρια χωρητικότητας
Κανονιστικές εγκρίσεις	Q2 2027	Αιτήσεις αδειών, κανονισμοί	Εφαρμογή Απαραίτητες άδειες		Συντονισμός των ενδιαφερόμενων μερών γραφειοκρατίας
Επικοινωνία & Δέσμευση	Q3 2027	Ενημερωτικό υλικό, εκστρατεία ευαισθητοποίησης, κανάλια ανατροφοδότησης			

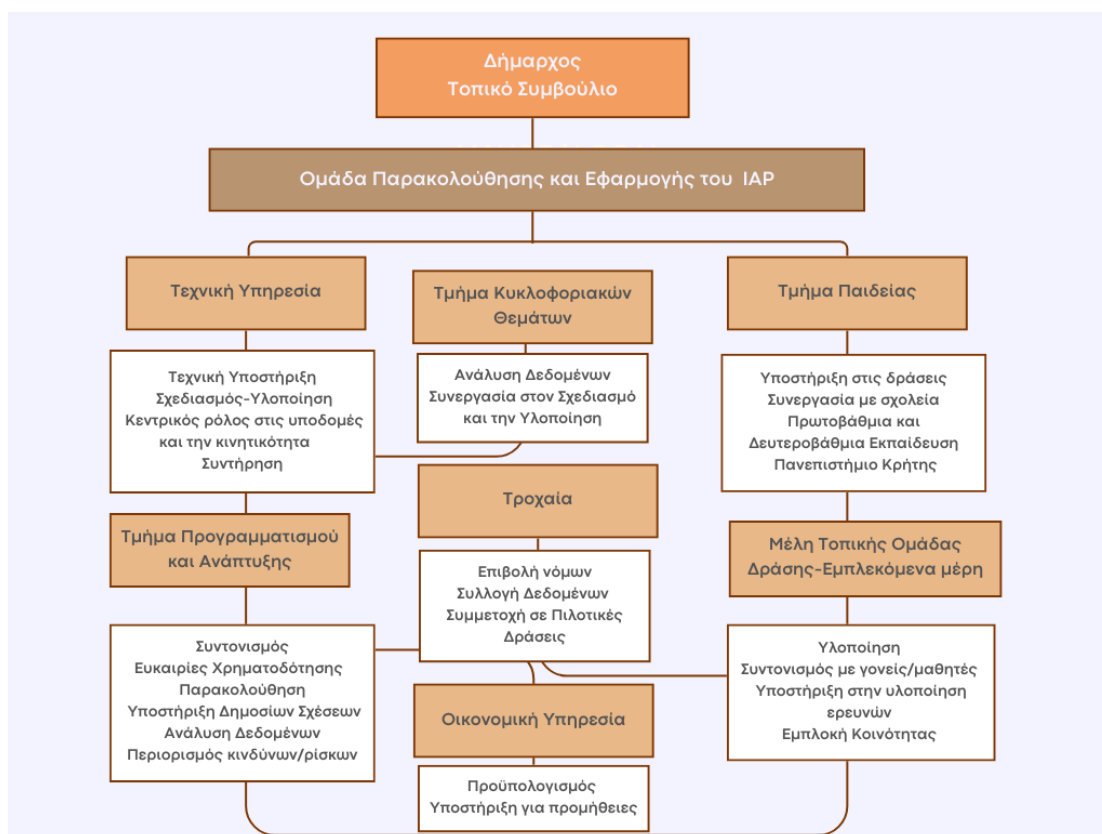
ΜΕΡΟΣ 4

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

4.1 ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΜΕΡΩΝ

Η υλοποίηση του ΙΑΡ συντονίζεται από τον Δήμο Ρεθύμνης, κυρίως μέσω της Τεχνικής Υπηρεσίας και του τμήματος Προγραμματισμού & Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, που επιβλέπουν τον σχεδιασμό, τη σύναψη συμβάσεων και την παρακολούθηση όλων των δράσεων. Τα σχολεία και οι σύλλογοι γονέων διαδραματίζουν βασικό ρόλο στις εκπαιδευτικές και ενημερωτικές δραστηριότητες, υποστηρίζοντας την επικοινωνία με τις οικογένειες και συμβάλλοντας στην οργάνωση εκστρατειών και πρωτοβουλιών που σχετίζονται με την κινητικότητα. Η Τοπική Τροχαία και άλλες αρμόδιες αρχές παρέχουν ουσιαστική υποστήριξη για τον σχεδιασμό και την εφαρμογή μέτρων που σχετίζονται με την κυκλοφορία, όπως οι Σχολικοί Δρόμοι, το Kiss and Ride, οι προειδοποιητικές πινακίδες και οι διαβάσεις πεζών. Οι φορείς δημόσιων μεταφορών συνεργάζονται σε δράσεις που σχετίζονται με την κάλυψη των σχολικών λεωφορείων και τη βελτίωση των υπηρεσιών. Επιπλέον, οι ΜΚΟ και το Πανεπιστήμιο Κρήτης μπορούν να προσφέρουν εμπειρογνωμοσύνη σε θέματα εκπαίδευσης, συμμετοχής και κινητοποίησης εθελοντών, εξασφαλίζοντας ισχυρή υποστήριξη από την κοινότητα. Η Τοπική Ομάδα URBACT (ULG) συνεχίζει να λειτουργεί ως η κύρια ομάδα συντονισμού, συνεδριάζοντας τακτικά για να εξετάζει την πρόοδο, να εντοπίζει και να ξεπερνά τα εμπόδια στην εφαρμογή και να εξασφαλίζει την ευθυγράμμιση με τις ευρύτερες δημοτικές στρατηγικές.

Εικόνα 13: Διακυβέρνηση και συμμετοχή των ενδιαφερόμενων μερών

4.2 ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Το πλαίσιο παρακολούθησης και αξιολόγησης έχει σχεδιαστεί για τη συστηματική παρακολούθηση της υλοποίησης και της αποτελεσματικότητας των δράσεων που περιγράφονται στο ΙΑΡ του Ρεθύμνου. Παρέχει μια δομημένη προσέγγιση για την αξιολόγηση της προόδου σε σχέση με τους καθορισμένους στόχους και τη διασφάλιση των επιθυμητών αποτελεσμάτων. Η παρακολούθηση επικεντρώνεται σε βασικούς δείκτες αποτελεσμάτων και απόδοσης, συλλέγοντας τόσο ποσοτικά όσο και ποιοτικά δεδομένα. Με τον καθορισμό σαφών αρμοδιοτήτων, μηχανισμών αναφοράς και δραστηριοτήτων παρακολούθησης, το πλαίσιο διασφαλίζει τη διαφάνεια και μια τεκμηριωμένη προσέγγιση για την προώθηση της ασφαλούς και βιώσιμης σχολικής κινητικότητας στο Ρέθυμνο.

4.2.1 ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ-ΣΤΟΧΟΣ 1

ΛΟΓΙΚΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ & ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ: Ορισμένα σχολεία δεν διαθέτουν την υποδομή για την προώθηση/υποστήριξη ασφαλών τρόπων κινητικότητας

ΑΛΛΑΓΗ:

Βελτίωση των υποδομών και ενίσχυση της ασφάλειας.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ: Μέχρι το 2030, το 50% των σχολείων στο Ρέθυμνο θα είναι προσβάσιμα μέσω αναβάθμισης

υποδομών παρέχοντας στους μαθητές και στους γονείς τους ασφαλείς μετακινήσεις.

ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ: Ποσοστό αύξησης των υποδομών

ΤΙΜΕΣ ΒΑΣΗΣ: 40%

ΠΗΓΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ:

Αναφορά βελτιωμένων υποδομών

ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΣ: 50%

Πίνακας 6: Παρακολούθηση-Στόχος 1

ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ				
ΔΡΑΣΗ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	ΒΑΣΗ	ΣΤΟΧΟΣ	ΠΗΓΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ
Πεζοδρόμια	Χλ. πεζοδρομίου	1χιλ	+ 0.5χιλ	Δήμος Ρεθύμνης
Διαβάσεις	Αριθμός διαβάσεων	10	15 (1 επιπλέον σε κάθε σχολείο)	Δήμος Ρεθύμνης
Σήματα προειδοποίησης	Αριθμός σημάτων	5	20(4 σε κάθε σχολείο)	Δήμος Ρεθύμνης
Kiss & Ride	Αριθμός σημείων	0	1 σε κάθε σχολείο	Δήμος Ρεθύμνης
ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ				
ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΝΑΦΟΡΑ	ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ-ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ		
Συντονισμός: Δήμος Ρεθύμνης (Τεχνική υπηρεσία)	Συχνότητα: 1 κάθε χρόνο	1) Επέκταση της δράσης σε άλλα σχολεία		
Συλλογή δεδομένων/πληροφοριών : Έκθεση -Αναφορά				
Προετοιμασία Αναφοράς: Δήμος Ρεθύμνης (Τεχνική υπηρεσία)		Μορφή/Περιεχόμενο: Ετήσια έκθεση		
		Προς: Κοινό, υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής, γονείς		

4.2.2 ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ- ΣΤΟΧΟΣ 2

ΛΟΓΙΚΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ & ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ: Ενίσχυση των δράσεων για τα άλλα σχολεία. Σχεδόν οι μισοί μαθητές μετακινούνται προς το σχολείο με μηχανοκίνητα μέσα, γεγονός που υποδηλώνει υψηλό επίπεδο εξάρτησης από το αυτοκίνητο.

ΑΛΛΑΓΗ:

Αύξηση του αριθμού των μαθητών που πηγαίνουν στο σχολείο με τα πόδια, με ποδήλατο ή με πατίνι, προωθώντας τις ενεργητικές επιλογές μετακίνησης.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ: Αύξηση του ποσοστού των μαθητών που πηγαίνουν στο σχολείο με τα πόδια, με ποδήλατο ή με πατίνι από 39% σήμερα σε 50% έως το 2027.

ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ: ποσοστό αύξησης των υποδομών

ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ: 39% (2024)

ΠΗΓΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ: Έρευνα

ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΣ: 50% έως 2027

Πίνακας 7: Παρακολούθηση-Στόχος 2

ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ				
ΔΡΑΣΗ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	ΒΑΣΗ	ΣΤΟΧΟΣ	ΠΗΓΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ
Pedibus	Αριθμός συμμετεχόντων/ γραμμών	0	20 ανά σχολείο/ 1 ανα σχολείο	Δεδομένα από το σχολείο
Σχολικός δρόμος	Αριθμός δρόμων	0	2	Δήμος Ρεθύμνης-τροχαία
Πεζοδρόμια	Χιλ. πεζοδρόμια	1 km	+ 0.5 χιλ	Δήμος Ρεθύμνης
Χώροι στάθμευσης ποδηλάτων	Αριθμών πρόσθετων χώρων στάθμευσης	4	8	Δήμος Ρεθύμνης
Ημέρες «περπατώ στο σχολείο»	Αριθμός δράσεων	0	Τουλάχιστον 1 το χρόνο/ ανά σχολείο	Σχολικά δεδομένα
ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ				
ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΝΑΦΟΡΑ	ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ-ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ		
Συντονισμός: Δήμος Ρεθύμνης (Τεχνική υπηρεσία- Τμήμα προγραμματισμού και Ευρωπαϊκών προγραμμάτων)	Συχνότητα: 1 κάθε χρόνο	Επέκταση της δράσης σε άλλα σχολεία		
Συλλογή δεδομένων/πληροφοριών:	Μορφή/Περιεχόμενο:			
Αναφορά	Ετήσια αναφορά			
Προετοιμασία Αναφοράς:	Προς:			
Δήμος Ρεθύμνης Τμήμα προγραμματισμού και Ευρωπαϊκών προγραμμάτων	Κοινό, υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής, γονείς			

4.2.3 ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ-ΣΤΟΧΟΣ 3

ΛΟΓΙΚΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ & ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ: Έλλειψη ευαισθητοποίησης σχετικά με τους ενεργούς τρόπους μετακίνησης. Έλλειψη τυποποιημένων εκπαιδευτικών προγραμμάτων.

ΑΛΛΑΓΗ:

Αύξηση της ευαισθητοποίησης και προώθηση της πολιτιστικής μεταβολής προς βιώσιμους και ενεργούς τρόπους μετακίνησης.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ: Αύξηση του αριθμού των εκστρατειών

ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης για γονείς και μαθητές κατά 100% έως το 2027.

ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ: ποσοστό αύξησης των υποδομών

ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ: Μηδέν (0)

ΠΗΓΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ:

Αναφορές από το σχολείο και τον Δήμο

ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΣ: Τρεις (3) κάθε χρόνο

Πίνακας 8: Παρακολούθηση-Στόχος 3

ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ				
ΔΡΑΣΗ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	ΒΑΣΗ	ΣΤΟΧΟΣ	ΠΗΓΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ
Εκστρατείες & εργαστήρια	Αριθμός εκδηλώσεων	0	3	
Pedibus	Αριθμός συμμετεχόντων/γρ αμμών	0	20 κάθε σχολείο/ 1 κάθε σχολείο	Δεδομένα από σχολεία
Ημέρες περπατώ στο σχολείο	Αριθμός δράσεων	0	Τουλάχιστον 1 τον χρόνο/ ανά σχολείο	Δεδομένα από σχολεία
ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ				
ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΝΑΦΟΡΑ	ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ- ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ		
Συντονισμός: Δήμος Ρεθύμνης (Τεχνική υπηρεσία- Τμήμα προγραμματισμού και Ευρωπαϊκών προγραμμάτων)	Συχνότητα: Ετήσια	1) Επέκταση της δράσης σε άλλα σχολεία		
Συλλογή δεδομένων/πληροφοριών	Μορφή/Περιεχόμενο:			
Αναφορά	Ετήσια αναφορά			
Προετοιμασία Αναφοράς:	Προς:			
Δήμος Ρεθύμνης Τμήμα προγραμματισμού και Ευρωπαϊκών προγραμμάτων)	Κοινό, υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής, γονείς			

4.2.4 ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ-ΣΤΟΧΟΣ 4

ΛΟΓΙΚΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ & ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ: Χαμηλή χρήση των δημόσιων μεταφορών και έλλειψη κάλυψης σε ορισμένα σχολεία.

ΑΛΛΑΓΗ:

Αύξηση του μεριδίου των δημόσιων μεταφορών, προώθηση της βιώσιμης σχολικής κινητικότητας.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ: Αύξηση του αριθμού των μαθητών που χρησιμοποιούν τα μέσα μαζικής μεταφοράς και τα σχολικά λεωφορεία από 8% σήμερα σε 15% έως το 2027,

μέσω της βελτίωσης των δρομολογίων των μέσων μαζικής μεταφοράς και της υλοποίησης νέων υπηρεσιών (π.χ. υπηρεσίες μεταφοράς μαθητών κατόπιν ζήτησης σε αστικές περιοχές).

ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ: ποσοστό χρήσης

ΤΙΜΗ ΒΑΣΗΣ: 8%

ΠΗΓΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ:

Έρευνα/έκθεση από σχολεία

ΤΙΜΗ ΣΤΟΧΟΣ: 15%

Πίνακας 9: Παρακολούθηση-Στόχος 4

ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ				
ΔΡΑΣΗ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	ΒΑΣΗ	ΣΤΟΧΟΣ	ΠΗΓΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ
Εκστρατείες προώθησης των σχολικών λεωφορείων και των δημόσιων μεταφορών	Αριθμός εκδηλώσεων	0	1 σε κάθε σχολείο	Δήμος Ρεθύμνης ,Δεδομένα από σχολεία
Αύξηση της κάλυψης των λεωφορείων	Αριθμός παιδιών που εξυπηρετήθηκαν	70	130	Δεδομένα από σχολεία, έρευνα
ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ				
ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΝΑΦΟΡΑ	ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ-ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ		
Συντονισμός: Δήμος Ρεθύμνης (Τεχνική υπηρεσία- Τμήμα προγραμματισμού και Ευρωπαϊκών προγραμμάτων)	Συχνότητα: Ετήσια	1) Έρευνα παρακολούθησης 2) Επέκταση της δράσης σε άλλα σχολεία		
Συλλογή δεδομένων/πληροφοριών	Μορφή/Περιεχόμενο:			
Έρευνα	Ετήσια αναφορά			
Προετοιμασία Αναφοράς:	Προς:			
Δήμος Ρεθύμνης (Τμήμα προγραμματισμού και Ευρωπαϊκών προγραμμάτων)	Κοινό, υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής, γονείς			

Πίνακας 10: Περίληψη-Παρακολούθηση-Στόχοι

Στρατηγικοί στόχοι	Δείκτες	Τιμή Βάσης	Τιμή Στόχος	Πηγή Πληροφοριών
Αύξηση του ποσοστού των μαθητών που πηγαίνουν στο σχολείο με τα πόδια, με ποδήλατο ή με πατίνι από 39% σήμερα, σε 50% έως το 2027.	% μαθητών που πηγαίνουν στο σχολείο με τα πόδια, με ποδήλατο ή με πατίνι	39% (2025)	50% (έως 2027)	Έρευνα σε μαθητές/σχολεία
Μέχρι το 2030, το 50% των σχολείων στην πόλη του Ρεθύμνου θα είναι προσβάσιμα χάρη στην αναβάθμιση των υποδομών, παρέχοντας στους μαθητές και τους γονείς ασφαλείς διαδρομές προς το σχολείο.	Μήκος Πεζοδρομίων (Km)	1Km (2025)	1.5 km (2030)	Δήμος Ρεθύμνης Τεχνική υπηρεσία
Αύξηση του αριθμού των εκστρατειών ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης για γονείς και μαθητές κατά 100% έως το 2027, καθώς επί του παρόντος ο αριθμός τους είναι μηδενικός	Αριθμός δράσεων	0 (2025)	3 (2027)	Αναφορά από τα σχολεία
Αύξηση του αριθμού των μαθητών που χρησιμοποιούν τα μέσα μαζικής μεταφοράς και τα σχολικά λεωφορεία από 8% σήμερα σε 15% έως το 2027, μέσω της βελτίωσης των δρομολογίων των μέσων μαζικής μεταφοράς και της υλοποίησης νέων υπηρεσιών (π.χ. υπηρεσίες μεταφοράς μαθητών κατόπιν ζήτησης σε αστικές περιοχές).	% μαθητών που μετακινούνται με δημόσια μέσα μεταφοράς ή σχολικά λεωφορεία	8% (2025)	15% (2027)	Αναφορά από τα σχολεία

Ο παραπάνω πίνακας παρουσιάζει τους στρατηγικούς στόχους, τους αντίστοιχους δείκτες, τις τιμές αναφοράς και τους στόχους, καθώς και τις πηγές πληροφοριών για το Ολοκληρωμένο Σχέδιο Δράσης του Ρεθύμνου. Παρέχει ένα σαφές πλαίσιο για τη μέτρηση της προόδου και την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των προγραμματισμένων παρεμβάσεων. Κάθε στρατηγικός στόχος συνδέεται με συγκεκριμένους, μετρήσιμους δείκτες, επιτρέποντας στον δήμο να παρακολουθεί τις αλλαγές στο χρόνο. Οι τιμές βάσης υποδεικνύουν την τρέχουσα κατάσταση, ενώ οι τιμές-στόχοι καθορίζουν τα αναμενόμενα αποτελέσματα για ένα δεδομένο έτος. Οι πηγές πληροφοριών διασφαλίζουν ότι η παρακολούθηση βασίζεται σε αποδεικτικά στοιχεία και ότι η συλλογή δεδομένων είναι συνεπής και αξιόπιστη.

4.3 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Το ΙΑΡ θα χρηματοδοτηθεί μέσω ενός συνδυασμού τοπικού δημοτικού προϋπολογισμού, εθνικών ταμείων ανάκαμψης και κινητικότητας, καθώς και διαρθρωτικών και θεματικών μέσων της ΕΕ. Θα διερευνηθούν επίσης, όπου είναι σκόπιμο, συμπράξεις δημόσιου-ιδιωτικού τομέα και κοινοτική συγχρηματοδότηση.

Προσέγγιση και κατευθυντήριες αρχές

- **Λογική πιλοτικής εφαρμογής:** Πιλοτικά προγράμματα όπως το Pedibus και το School Streets λειτουργούν ως παραδείγματα για μελλοντική αναπαραγωγή.

• **Συνέργεια ΕΕ και εθνικών φορέων:** Αξιοποίηση της προγραμματικής περιόδου 2021-2027 της ΕΕ και του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΕΣΑΑ) της Ελλάδας.

• **Συμμετοχή της κοινότητας:** Τα τοπικά σχολεία, οι σύλλογοι και οι γονείς θα υποστηρίξουν ορισμένες δράσεις (π.χ. εκστρατείες ευαισθητοποίησης, Pedibus με εθελοντές).

• **Εστίαση σε δράσεις χαμηλού κόστους και υψηλού αντίκτυπου:** Οι αρχικές δράσεις είναι οικονομικά προσιτές (<5.000–15.000 €) και μπορούν να οδηγήσουν σε μακροπρόθεσμες συστημικές αλλαγές.

Πίνακας 11: Κατηγορίες Στρατηγικών Χρηματοδότησης

ΟΜΑΔΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ		
Κατηγορίες	Δράσεις	Πιθανές πηγές χρηματοδότηση
Οδική ασφάλεια με επίκεντρο το παιδί	Σχολικοί δρόμοι, διαβάσεις, ζώνες Kiss & Ride	ΕΤΠΑ, Ελληνικές εθνικές επιχορήγησης κινητικότητας, προϋπολογισμός δήμου
Προώθηση ενεργών μετακινήσεων	Pedibus, Βάσεις στάθμευσης ποδηλάτων και πατινιών	URBACT, Interreg MED, Horizon Europe Missions, Εταιρείες κοινωνικής ευθύνης
Εκπαίδευση & κουλτούρα κινητικότητας	Κινητό πάρκο κυκλοφοριακής αγωγής, σχολικές καμπάνιες, παιχνίδια	Erasmus+, Horizon Europe, τοπική χρηματοδότηση για την εκπαίδευση
Δημόσιες μεταφορές	Βελτίωση μετακίνησης των μαθητών με λεωφορεία	Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, Μηχανισμός συνδέοντας την Ευρώπη, ΕΤΠΑ

4.4 ΣΥΝΟΨΗ ΚΟΣΤΟΥΣ-ΠΗΓΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Ο πίνακας που ακολουθεί παρέχει μια ολοκληρωμένη οικονομική επισκόπηση των βασικών δράσεων που επιλέχθηκαν για το ΙΑΡ του SCHOOLHOODs στο Ρέθυμνο. Αναλύει το εκτιμώμενο κόστος για κάθε παρέμβαση, τις συνιστώμενες πηγές χρηματοδότησης, αποδεικνύοντας μια μικτή στρατηγική που αξιοποιεί τοπικούς δημοτικούς πόρους, εθνικά προγράμματα και ευρωπαϊκά κονδύλια.

Η στήλη «Αιτιολόγηση Συμβατότητας» (Rationale for fit) αιτιολογεί την επιλογή κάθε μέτρου, εξηγώντας πώς η δράση συμβάλλει άμεσα στους Στρατηγικούς Στόχους του ΙΑΡ, και διασφαλίζει τη συνέπεια με τα υφιστάμενα δημοτικά στρατηγικά έγγραφα, όπως το ΣΒΑΚ.

Πίνακας 12: Χρονοδιάγραμμα & Ετοιμότητα

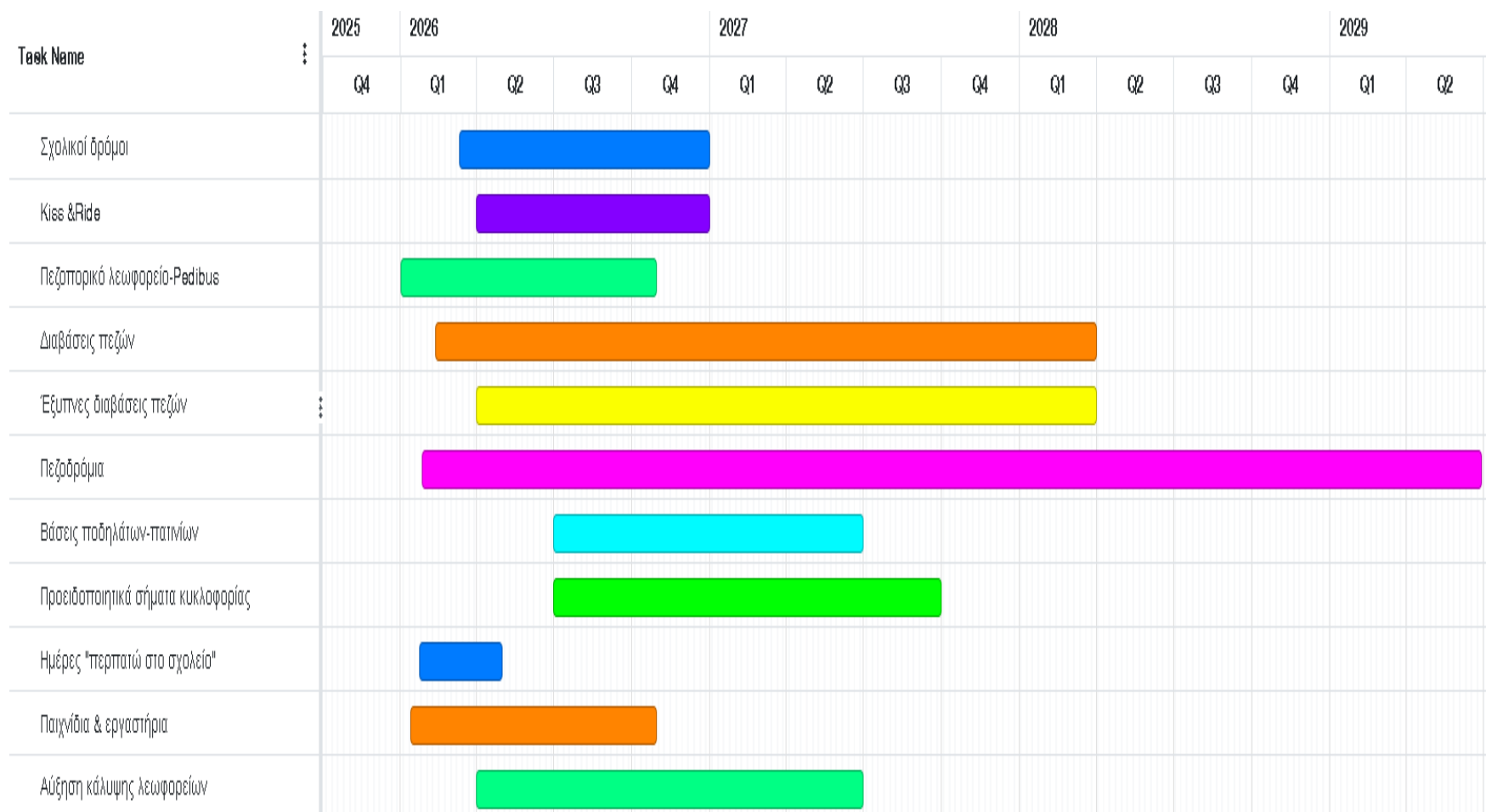
Δράση	Εκτίμηση κόστους (€)	Προτεινόμενες πηγές χρηματοδότησης	Αιτιολόγηση Συμβατότητας
Σχολικοί δρόμοι	~500 για κάθε σχολείο	Προϋπολογισμός Δήμου, ΕΤΠΑ	Υψηλή ορατότητα, παρέμβαση χαμηλού κόστους ευθυγραμμισμένη με το ΣΒΑΚ
Kiss & Ride	~500	Προϋπολογισμός Δήμου	Βελτίωση της ασφάλειας και της διαχείρισης του χώρου
Pedibus (Πιλοτικά)	~1.000	URBACT	Δράση ευαισθητοποίησης με βάση τον εθελοντισμό

Pedibus επέκταση	~3.000/year	Προϋπολογισμός Δήμου, Σχολική επιχορήγηση	Χαμηλού κόστους επένδυση στην κινητικότητα και στην υγεία
Διαβάσεις Πεζών	500 απλές/2500 θερμοπλαστικά υλικά	Προϋπολογισμός Δήμου	Υποδομές ασφάλειας · υποστηρίζει άμεσα στρατηγικούς στόχους για ασφαλείς διαδρομές και προσβασιμότητα
Έξυπνες διαβάσεις πεζών	20.000	Εθνικό Σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας	Λύση υψηλής τεχνολογίας για την ενίσχυση της ασφάλειας των πεζών και της ευαισθητοποίησης των οδηγών
Πεζοδρόμια	500.000	Προϋπολογισμός Δήμου, Κρατικές Επιχορηγήσεις/ Χρηματοδότηση ΕΤΠΑ/ Ευρωπαϊκά Έργα	Παρέμβαση για την προσβασιμότητα και τη δημιουργία ασφαλών διαδρομών πεζοπορίας
Βάσεις ποδηλάτων/πατινιών	~500 ανά σχολείο	Προϋπολογισμός Δήμου, Χορηγοί ΕΚΕ	Ενισχύει την αλλαγή στον τρόπο μετακίνησης, ασφαλής φύλαξη
Προειδοποιητικά σήματα κυκλοφορίας	~500 ανά σχολείο	Προϋπολογισμός Δήμου	Οπτική παρέμβαση χαμηλού κόστους και υψηλής απόδοσης
Κινητό πάρκο κυκλοφοριακής αγωγής	700 ανά σχολείο	Προϋπολογισμός Δήμου	Μεταφερόμενο, αναπαραγόμενο εργαλείο εκπαίδευσης για την ασφαλή μετακίνηση
Εκστρατείες ευαισθητοποίησης	~5.000/ χρόνο	Erasmus+, Προϋπολογισμός Δήμου, χρηματοδότηση ΕΕ, Πράσινο ταμείο, Σχολική επιχορήγηση	Προωθεί τη μακροπρόθεσμη αλλαγή συμπεριφοράς
Αύξηση κάλυψης λεωφορείων	Υπό καθορισμό	ΕΣΑΑ, Μηχανισμός συνδέοντας την Ευρώπη	Μειώνει την εξάρτηση από το αυτοκίνητο

4.5 ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

Το χρονοδιάγραμμα του ΙΑΡ συνδυάζει άμεσες δράσεις χαμηλού κόστους με τη μακροπρόθεσμη προετοιμασία για έργα υποδομής μεγάλης κλίμακας. Οι κύριες δράσεις έχουν προγραμματιστεί μεταξύ αρχές του 2026 και του 2030. Τα πρώτα χρόνια επικεντρώνονται σε οργανωτικά μέτρα και αλλαγή συμπεριφοράς, ενώ τα μεγάλα κατασκευαστικά έργα θα πραγματοποιηθούν αργότερα. Το Διάγραμμα Gantt συνοψίζει τις 10 επιλεγμένες δράσεις, καλύπτοντας την περίοδο από τις προπαρασκευαστικές ενέργειες (σχεδιασμός, εγκρίσεις) έως την κύρια υλοποίηση.

Γράφημα 8: Gantt chart για τις δράσεις

Περίληψη:

- 2026: Προετοιμασία και έναρξη ήπιων μέτρων (Pedibus, Walk to School Days, Παιχνίδια & Εργαστήρια, Kiss and Ride, πρώτος σχεδιασμός κάλυψης λεωφορείων και εκστρατειών).
- 2026–2027: Εφαρμογή μέτρων διαχείρισης κυκλοφορίας (School Streets, Σημάδια Προειδοποίησης Σχολείων, Διαβάσεις Πεζών - απλές και έξυπνες, πρώτες προσαρμογές στα δρομολόγια λεωφορείων).
- 2028–2030: Βαρύτερα έργα υποδομής γύρω από τα σχολεία (Πεζοδρόμια και επανασχεδιασμός σχετικών περιοχών).
- Συνεχής: Παρακολούθηση, Επικοινωνία, Μικρές προσαρμογές βάσει της ανατροφοδότησης (feedback) που λαμβάνεται από τα σχολεία και τις οικογένειες.

Πίνακας 13: Ετοιμότητα Δράσης

Δράση	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Ετοιμότητα
Σχολικός Δρόμος							Φάση σχεδιασμού, ολοκληρώθηκε η πιλοτική δοκιμή
Kiss & Ride							Εύκολη υλοποίηση με τοπική χρηματοδότηση
Pedibus							Ολοκληρώθηκε η πιλοτική εφαρμογή, έτοιμο για επέκταση
Διαβάσεις Πεζών							Απαιτεί σχεδιασμό και χρηματοδότηση
Πεζοδρόμια							Απαιτεί σημαντική χρηματοδότηση και χρονοβόρο τεχνικό σχεδιασμό και προμήθεια.
Βάσεις ποδηλάτων							Εύκολη υλοποίηση με τοπική χρηματοδότηση
Προειδοποιητικά σήματα κυκλοφορίας							Εύκολη υλοποίηση με τοπική χρηματοδότηση
Πάρκο κυκλοφοριακής αγωγής							Επιτυχής πιλοτική εφαρμογή · επέκταση με χρηματοδότηση
Καμπάνιες Ευαισθητοποίησης							Μερικώς υπό εξέλιξη, χρειάζεται επέκταση
Αύξηση κάλυψης λεωφορείων							Απαιτείται εξωτερική χρηματοδότηση

- Αρχικό στάδιο/Πιλοτικό
- Φάση υλοποίησης

4.6 ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΚΙΝΔΥΝΟΥ

Η εκτίμηση Κινδύνου (Risk Assessment) προσδιορίζει τις πιθανές απειλές για την επιτυχή υλοποίηση του ΙΑΡ, εκτιμά την πιθανότητά τους (Likelihood) και τη επίδραση τους (Impact), και περιγράφει τις στρατηγικές μετριασμού (mitigation strategies). Οι προσδιορισμένοι κίνδυνοι ομαδοποιούνται σε πέντε βασικές κατηγορίες για τη διασφάλιση της ολοκληρωμένης εφαρμογής.

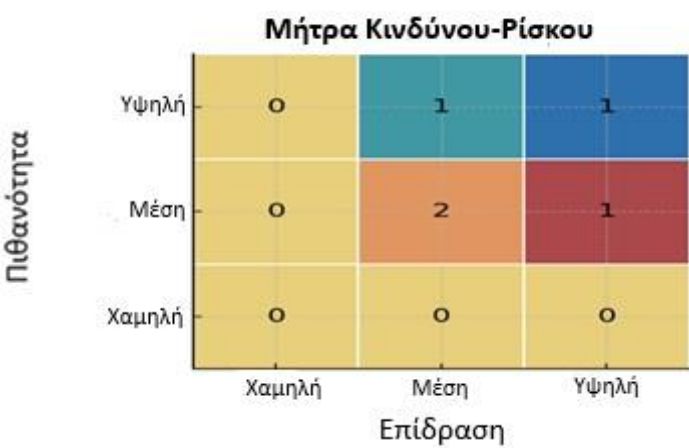
Πίνακας 14: Εκτίμηση Κινδύνου

Βασικές κατηγορίες κινδύνου	Περιγραφή	Πιθανότητα	Επίδραση	Σχέδιο πρόληψης	Σχέδιο Μετριασμού
Α. Οικονομικός	Περιορισμοί Προϋπολογισμού / Αποτυχία Εξασφάλισης Πλήρους Χρηματοδότησης: Υψηλό κόστος υλοποίησης, περιορισμοί στον προϋπολογισμό ή αποτυχία εξασφάλισης εξωτερικών κονδυλίων για φυσικές εργασίες.	Υψηλή	Υψηλή	Προληπτικός σχεδιασμός των αιτήσεων χρηματοδότησης (ΕΤΠΑ, εθνικές προσκλήσεις), σταδιακή υλοποίηση των επενδύσεων, ιεράρχηση μέτρων χαμηλού κόστους/υψηλού αντίκτυπου.	Επαναπροσδιορισμός του πεδίου εφαρμογής των δράσεων (π.χ. εστίαση στις πιο κρίσιμες σχολικές περιοχές), χρήση προσωρινών/χαμηλού κόστους μέτρων, αναζήτηση συγχρηματοδότησης από εταίρους.
Β. Διοικητικός	Γραφειοκρατικές/ Διαδικαστικές Καθυστερήσεις: Σημαντικές καθυστερήσεις στην εξασφάλιση των απαραίτητων αδειών, εγκρίσεων, ή χρονοβόρες διαδικασίες δημόσιων διαγωνισμών/ προμηθειών.	Υψηλή	Μέτρια	Έγκαιρη προετοιμασία της τεκμηρίωσης, τυποποίηση των τεχνικών προδιαγραφών, καθορισμός σαφών εσωτερικών θεσμικών προτεραιοτήτων.	Προσαρμογή του χρονοδιαγράμματος, χρήση προσωρινών λύσεων (π.χ. μπουγιές, κώννοι).
Γ. Κοινωνικός / Αποδοχή Χρηστών	Αντίσταση & Αντιρρήσεις Ασφάλειας: Αντίσταση στην αλλαγή από κατοίκους/ επιχειρήσεις/ γονείς, λόγω της εκτόπισης της κυκλοφορίας, της απώλειας θέσεων στάθμευσης ή των αντιληπτών ζητημάτων ασφάλειας.	Μέτρια	Μέτρια	Διεξαγωγή εκστρατειών ευαισθητοποίησης πριν από τις φυσικές αλλαγές · χρήση πιλοτικών /προσωρινών σχεδίων (τακτικός αστικός σχεδιασμός) για τη δοκιμή της αποδοχής · χρήση ιστοριών επιτυχίας από τα ήδη εφαρμοσμένα πιλοτικά έργα.	Ενίσχυση της επικοινωνίας για την ανάδειξη των οφελών ασφάλειας · παροχή προσωρινών εναλλακτικών λύσεων στάθμευσης/φόρτωσης · συλλογή ανατροφοδότησης και απλοποίηση των κανόνων συμμετοχής.
Δ. Επιχειρησιακό / Τεχνικό	Χαμηλή Συμμόρφωση & Συμμετοχή: Χαμηλά ποσοστά υιοθέτησης νέων σχημάτων (π.χ. Kiss & Ride, Walking Bus) ή δυσκολία στην εξεύρεση εθελοντών.	Μέτρια	Μέτρια	Εφαρμογή προγραμμάτων κινήτρων (ανταμοιβές, παιχνιδοποίηση - gamification) για την ενθάρρυνση της συμμετοχής · στενή συνεργασία με τα σχολεία για την ενσωμάτωση της ενεργητικής μετακίνησης στις σχολικές ρουτίνες.	Εστίαση πόρων προς τα πιο επιτυχημένα σχήματα · απλοποίηση της συμμετοχής · μείωση της εξάρτησης από εθελοντές για βασικές εργασίες · αύξηση των προσπαθειών προώθησης στα σχολεία.

Ε. Συστημικό / Μακροπρόθεσμο	Έλλειψη Διαρκούς Αντίκτυπου & Συντήρησης: Αποτυχία εξασφάλισης μακροπρόθεσμης χρηματοδότησης για τη συντήρηση των νέων υποδομών ή έλλειψη μακροπρόθεσμου αντίκτυπου που οδηγεί σε επαναφορά στην προηγούμενη κατάσταση.	Μέτρια	Υψηλή	Διασφάλιση ότι όλες οι νέες υποδομές διαθέτουν σαφή ροή χρηματοδότησης συντήρησης στο δημοτικό προϋπολογισμό· επίσημη ενσωμάτωση των επιτυχημένων μέτρων σε μόνιμα δημοτικά έγγραφα πολιτικής και σχεδιασμού.	Μείωση του πεδίου εφαρμογής των νέων υποδομών σε ό,τι μπορεί να συντηρηθεί ρεαλιστικά· ιεράρχηση των πόρων για τα πιο κρίσιμα χαρακτηριστικά ασφάλειας· αύξηση των εκστρατειών ευαισθητοποίησης για την αλλαγή νοοτροπίας.
------------------------------	---	--------	-------	---	--

Για την παροχή μιας επισκόπησης, η ακόλουθη μήτρα (matrix) δείχνει πόσοι από τους προσδιορισμένους κινδύνους εμπίπτουν σε κάθε συνδυασμό πιθανότητας (likelihood) και αντίκτυπου (impact). Αυτό επιβεβαιώνει ότι οι περισσότεροι κίνδυνοι συγκεντρώνονται στις κατηγορίες μεσαίου έως υψηλού αντίκτυπου, υπογραμμίζοντας τη σημασία της ενεργού διαχείρισης κινδύνων καθ' όλη τη διάρκεια της εφαρμογής.

Γράφημα 9: Μήτρα Κινδύνου-Ρίσκου

Η διαχείριση κινδύνων θα ενσωματωθεί στις τακτικές συναντήσεις της Τοπικής Ομάδας Εργασίας (ULG) και στον ετήσιο κύκλο παρακολούθησης που περιγράφεται στους πίνακες παρακολούθησης. Οι κρίσιμοι κίνδυνοι, ιδίως εκείνοι που σχετίζονται με τη χρηματοδότηση, τις άδειες και την κοινωνική αποδοχή, θα παρακολουθούνται με συγκεκριμένα ορόσημα και, όπου απαιτείται, θα κλιμακώνονται στο πολιτικό επίπεδο για τη λήψη αποφάσεων.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Το Ολοκληρωμένο Σχέδιο Δράσης (ΙΑΡ) για το SCHOOLHOODS του Ρεθύμνου αποτελεί μια δέσμευση για τη μετάβαση προς μια κουλτούρα βιώσιμης και ενεργητικής σχολικής κινητικότητας. Παρέχει έναν ισχυρό οδικό χάρτη, βασισμένο σε συναίνεση, για τη δημιουργία ασφαλών, προσβάσιμων και ζωντανών σχολικών περιβαλλόντων.

Η ανάπτυξη του ΙΑΡ έχει τις ρίζες της στη δομημένη μεθοδολογία URBACT IV, η οποία διαμόρφωσε θεμελιωδώς το στρατηγικό περιεχόμενο του σχεδίου. Αυτό το πλαίσιο παρείχε τα απαραίτητα εργαλεία, την κατάρτιση και την υποστήριξη εμπειρογνομόνων που χρειάζονταν για να μετατραπούν οι τοπικές φιλοδοξίες σε ολοκληρωμένες, εφικτές δράσεις. Το σημαντικότερο είναι ότι η διαδικασία προώθησε την εντατική διακρατική συνεργασία, επιτρέποντας στο Ρέθυμνο να ανταλλάξει καλές πρακτικές και εμπειρίες με πόλεις-εταίρους, εμπλουτίζοντας το στρατηγικό περιεχόμενο του σχεδίου.

Η Τοπική Ομάδα URBACT (ULG) χρησίμευσε ως η κεντρική μηχανή για τη συν-δημιουργία. Υπό την καθοδήγηση και υποστήριξη του Επικεφαλής Εμπειρογνώμονα και των Εμπειρογνομόνων Ad Hoc, η σύνθεση της ULG από πολλαπλούς ενδιαφερόμενους φορείς διασφάλισε την τοπική συνάφεια και την κοινοτική ιδιοκτησία του σχεδίου. Η επιτυχής εφαρμογή των αρχικών Πιλοτικών Δράσεων ήταν κρίσιμη, καθώς επικύρωσε σε τοπικό επίπεδο τα προτεινόμενα μέτρα. Αυτά τα στοιχεία, σε συνδυασμό με την αφοσιωμένη εργασία της ULG, εξασφάλισαν την ισχυρή δέσμευση και συνεργασία των πολιτικών φορέων και των επικεφαλής των τμημάτων, εγγυώμενοι τη θεσμική συνέχεια. Η λειτουργική εμπλοκή της ULG και των ενδιαφερόμενων φορέων της παραμένει ο βασικός μηχανισμός για τη διασφάλιση της επιτυχούς μακροπρόθεσμης εφαρμογής.